Weinrauch Katalin

Cs
u
r
g
a
t
o
tt
méz a ragyogás,
áll a pogány karnevál:
Falevelek pergő-forgó tömkelege
táncot jár.
Az áldott Föld nyújtózkodik,
megkopott a gúnyája,
arany pénzt szór rá a víg Ősz:
istenek szép játéka.
Kazalnyi sárgult
falevél,
aranyeső zuhatag.
Levéltengerben bokáig
méri léptünk
az utat.

Szeretettel üdvözlünk minden Irka-olvasót az új tanév alkalmából, külön köszöntjük az első osztályosokat!

Hannes Hüttner

Megállok a magam lábán, azaz hányadán állok a világgal?

Sok mindent tudok, és mégis keveset,
s hogy végre a magam
lábára álljak, nekivágok a világnak,
azaz legelőször
az iskolának.
Előbb a betűket tanulom sorjában,
és a számokat is,
hogy tudjam, mennyi az egy,
és mennyi a tíz.
Azután körülnézek,
hogy hol lakom,
s a dolgok mennyit érnek,
minek mi az ára, s milyen munka
után kerültek éppen
arra a pultra.
S így jutok – míg telnek az évek –
magam is oda, hogy munkába lépek,
könyvet nyomtatok vagy aratok,
vagy éppen tanítok, mondjuk egy
iskolában,
előbb a betűket sorjában,
és a számokat is,
hogy mások is tudják,
mennyi az egy, és
mennyi a tíz.

Tarbay Ede fordítása

Tamkó Sirató Károly

Mérhetetlen

Ez a világ
mérhetetlen.
A széle
elérhetetlen.
Sorsa
kifürkészhetetlen.
És az egész
hangyaagynak,
békaagynak
– érthetetlen!
De az ember
nemsokára
(várjatok csak,
várjatok csak)
rátapint minden titkára!

VERESS MIKLÓS

Óra-mókák

Ez még semmi, no de reggel
felcsörög újra a vekker:
szeptember lett megint mára,
indulhatsz az iskolába.
Ki bírja ezt idegekkel!
Bolond vekker, bolond vekker!

Jódal Rózsa

A kisfiú és a csokoládészínű táska

Amióta júliusban beíratták az első osztályba, a kisfiú egyre többet ácsorgott a táskásboltok kirakatai előtt. Néha még a nagyáruházba is bemerészkedett, és szemeivel valósággal falta a pultra kitett, egymásra hajigált iskolatáskák halmazát.

Mennyi gyönyörűség! Égőpiros, citromsárga, mintás nyomatú mélybarna és tükrösen fénylő fekete műbőr- és lakktáskák valóságos meseerdeje tarkállott előtte.

Az elárusítónő unott arccal tettvett a táskák között: lajstromozta a frissen érkezetteket, egyeztette a számukat és az árukat, majd gyártmányuk szerint sorba rakta őket a polcokon. A legszebbeket a kirakat számára válogatta ki.

S akkor váratlanul... a kisfiú szíve nagyot dobbant... egy különösen erezett, csodálatos csokoládészínű táska került elő a mélyből. Ahogy a szürke köpenyes nő letörölte róla a port, felaranylottak nagy rézcsatjai, s közvetlenül a fogója alatt megrebbent egy tenyérnyi sárga lepke. A kisfiú meg mert volna esküdni rá, hogy a lepke meglebbentette feléje a bal szárnyát!

A kisfiú és a csokoládészínű táska merőn bámulták egymást. „Csodaszép vagy!" – mondta a kisfiú tekintete. „Te vagy a legszebb valamennyi között!" Keze öntudatlanul simogatásra lendült. Ujjbegyei lágyan érintették a táska aranyló csatszemeit, s a felettük szemöldökszerűen elálló bőrleffentyűit. A táska megremegett a gyönyörűségtől, és mint törleszkedő cicus, egészen odasimult a rágott körmű, széles kis tenyérhez.

Az elárusítónő mit sem sejtő kegyetlenséggel megragadta a csokoládészínű táskát, majd cseppnyi gondolkodás után kinyitotta a kirakatablakot, és őt is belódította két másik iskolatáska mellé.

– Jaj, ne tessék eltenni! – jajdult fel a kisfiú. – Nekem éppen ez a táska kell.

Az elárusítónő cseppnyi gúnynyal a hangjában, de azért anyásan megsimogatta a kisfiú fejét.

– Sose búsulj, kisöreg. Van belőlük raktáron még vagy tíz. Ma kaptunk új szállítmányt. Van kék lepkés is, piros is.

A kisfiú erélyesen megrázta a fejét. – Nekem éppen ez kell. Az, ott a kirakatban. Azzal a nagy sárga lepkével a homlokán.

A nő megvonta a vállát:

– Kétszázezer dinár.

A kisfiú elsápadt.

– Az nem lehet! A kirakatban minden táska százötvenezer dinár.

– Lehet. De az kétszáz, megnézheted. Kérem a következőt... Mire vársz? Menj szépen haza, és kérj apádtól még pénzt!

A kisfiú kiszédelgett az áruházból. Hosszan ácsorgott a kirakat előtt.

– Nem vehetlek meg – suttogta a csokoládészínű táskának letörten. – Nincs elég pénzem.

A táska megremegett.

– Majd hazamész, és kérsz apádtól – kotnyeleskedett bele a lepke.

– Hiába, neki sincs. Ezt is alig kaparták össze – ingatta fejét szomorúan a kisfiú.

Sokáig álldogáltak még szótlanul.

– Hazamegyek – mondta sokára a kisfiú. – Már nagyon sötéte-

dik, anyuék nyugtalankodni fognak. Holnap megint eljövök. Nem tudlak megvásárolni, de megint eljövök, hogy lássalak.

– Inkább vegyél meg engem – kínálgatta magát egy sötétkék műanyag válltáska. – Sokkal olcsóbb vagyok, és nézd, három zsebem is van... ráadásul villámzárral nyílok, ami, hidd el, sokkal divatosabb és praktikusabb.

– Te is szép vagy – bólogatott udvariasan a kisfiú. – De nekem csak Ő kell! – bökött állával a csokoládészínű táska felé.

Másnap csakugyan ismét eljött a kisfiú. Harmadnap is. Ott ácsorgott a kirakat előtt óraszám és bámulta az *ő* táskáját. A táska meg, bentről, a kisfiút. A sárga lepke minden alkalommal megrebbentette feléje a szárnyát. Néha kérdőre vonták. – Ma később jöttél. Mi történt veled? Már úgy vártunk!

A csokoládészínű táska éjjeleken át nem hunyta le a csatszemét. – Mit tegyek, mit tegyek?! – tördelte idegességében a fogóját.

A többi táska mérges volt, mert nem hagyta őket aludni.

– Van egy ötletem! – csapott végül türelmét vesztve oldalzsebére a kék táska. – Nézd meg jól magad, hátha felfedezel valami gyári hibát. A gyári hibás példányokat leárazzák és féláron kiárusítják.

A csokoládészínű táska mohón nézte át a varrásait, csatjait, de legnagyobb bánatára minden túlságosan szép és jó volt rajta. Nem hiába volt ő a legszebb táska az egész kirakatban. – Mi lenne, ha végigkarcolnám magam? Valami feltűnő helyen, mondjuk itt, a homlokomon? – ötlött fel benne a kétségbeesett gondolat. – Vagy a csatjaimat tépjem le?

– Tönkretennéd a szép fényes bőrödet? – hitetlenkedett a többi táska. – Túl nagy áldozat volna. Ne tedd!

A csokoládészínű táska azonban, rettegve, hogy talán soha nem lehet a kisfiú táskája, mélyet lélegzett, és levetette magát a mélybe. Pontosan oda, ahol a nadrágszíjak tekeredtek. Hangosan feljajdult, mert az egyik szíj csatja felhasította a bőrét, lehorzsolta lepkéje bal csápját, és az eséstől az oldala is behorpadt. Sokáig feküdt ott a fájdalomtól összegörnyedve, mégis tele izgatott reménykedéssel.

Másnap, kirakatátrendezéskor csakugyan leárazták, és egy csomó gyári hibás, porosodó táskára dobták. A kisfiú azonban ott is megtalálta, és olyan túláradó boldogsággal szíjazta a hátára, mintha még most is ő lenne a legszebb táska az egész áruházban. Az is volt. *Neki* az volt, s a többi nem számított. – Otthon apa megjavít – duruzsolta a csokoládészínű táska fülébe a kisfiú. – A lepkéd lehorzsolt csápját pedig majd befestem temperával. Hidd el, egészen ügyesen festek.

Attól a perctől kezdve soha nem hagyta el egymást a két jó barát: a kisfiú és a csokoládészínű táska. Tanú rá a nagy sárga lepke, akinek újrafestett csápjai ugyan valamivel rövidebbek lettek a hajdaniaknál, és sárga helyett is inkább narancssárgára sikeredtek, no de ezen egy cseppet sem búslakodott. Sőt. Fűnek-fának azzal hencegett, hogy ő bizony egyedi példány: az egyetlen sárga táskalepke, akinek narancssárgák a csápjai!

KÁNYÁDI SÁNDOR

Szeptember

Tele a hombár,
tele a raktár,
tele a kaptár,
tele a csűr.

Rászáll a nyár a
legelső sárga
levélre, s elrepül.

PETŐCZ ANDRÁS

Őszi kirándulás

Póklábon lép az Ősz,
sok-sok órát elidőz,
didereg a kicsi őz:

egyre hosszabb már az est.

Szomorú a Fény-király,
bánatosan muzsikál,
a Bagoly meg citerál:

megbúvik az öreg Nyest.

Csutorás Gergely járja az Erdőt,
kisködmönös manókkal társalog:
Dodó királylány véle andalog;
bizony ez, bizony-bizony: Kirándulás – – –

Hosszúlábon lép az Ősz,
hűvös szóval itt időz,
megborzong a kicsi őz:

ködgubában jő az Est.

Bánatos a Fény-király,
nem szívesen muzsikál,
a Bagoly csak citerál:

mélyen alszik a vén Nyest.

KISS DÉNES

Aranyezüst

Völgyből, mint üstből,
hamvas éj füstöl,
verve a tájék
bronzból, ezüstből.

Égből, mint üstből,
őszi est füstöl,
verik az öblét
aranyezüstből.

BÉNYEI JÓZSEF

Ősz

Vasalt szekerek nyöszörögnek,
kerékküllőkre ült a sár.
Ólomszín gyöngye hull a ködnek,
s jegenyék ezüst tolla száll.

BARTA ZOLTÁN

Őszvég

Ragyog a nap,
de ereje fogytán már,
Rongyos ruhát
visel árva, bús határ.
Reggelente
lucskos pázsit didereg,
Magára húz
minden lehullt levelet;
Úgy kandikál
fohászkodva az égre,
Mikor búvik
elő égi tündére;
Megszárítja
talpig nedves ruháját,
Melyen nyáron
bogár-világ táncot járt.
Szelek szárnyán
téltől ha jő üzenet,
Félelmükben
ködbe bújnak a hegyek.
Ám, hiába
rejtőznek a dáliák,
Utoléri
őket is a zord világ.

SZŰCS IMRE

Érik a gesztenye

Erkenye, berkenye,
megért a gesztenye
fényesre, barnára,
szedjük kosárba,
koppanó gesztenye,
játszani jó vele,
ez lesz majd a juhász,
gyufaszál furulyás,
ez meg a katona,
táncot jár a lova,
hangzik is a csodás
rézpatkó-dobogás,
kipi-kop, rézpatkó,
röpít a szárnyas ló,
magasba, messzire,
hét tenger szélire...

Berniczky Éva

Cifra kalap, felteszlek...

Húzd a szemedbe, csapd hátra, biggyeszd hetykén a fejed búbjára, billentsd oldalra csábosan, harangozzon rajtad hamvazószerdáig. A lapos kalap is kitalálhatja, mit viselsz éppen, ha annyit mondok, nem többet: mikor kajla, mikor hetyke, mikor kemény-, mikor szalma-, mikor pörge, mikor zsír-, mikor pásztor-, mikor gulyás-, mikor bocher-, megint máskor kun vagy túri, másszor pedig kupeces. Mi lehet, no, mi lehet? Az bizony, az a sokat emlegetett, híres süveg.

Hány hölgy libeg takaros tokokban, felvirágozott, tavaszi florentinokban, és nyomukban liheg kútmillió cilinderes bűvész, zsirardis művész, lejtenek sombrerós parkett-táncosok, csetlenek-botlanak pincskalapos chaplinok. Ezer meg ezer kalandot gyűjtenek a szorgos kalapok. Úgy bizony. Kinek ne lenne róluk legalább egy meséje?

A miénk a szekrény legfelső polcán pózolt urasan, ahogyan az egy effélének kijár. Tudta ám, mi az illem. Az ilyenek nagyon tudják. De leginkább ahhoz értett, hogy közhírré tegye mindenek fölötti előkelőségét. Pedig a közönséges kék kalap – hosszú sárga lobogó szalaggal bár – lehetett volna szerény és bölcs akár. Szerény?

– Hogyisne – morgolódott az emlegetett, amikor komoly az oka annak, hogy ő fönn hordja az orrát.

Szekrénybeli társasága egy idő után el is hitte, így kell ennek lennie, nem másképp. Legfeljebb azokon a napokon bizonytalanodtak el, amikor mindenki megmagyarázhatatlanul izgatottá vált – Ficserke; mindent megoldó, megjavító, megreparáló, Nagyapó, aki ...És Lyukbakőműves, ...És Lábsofőr, ...És Kutyakerítő, ...És Foltozómester, ...És Nagymesélő, ...És Csodacsináló; a madarak; még a madárijesztők is. Váratlanul megtelt feszültséggel, az amúgy komótos, akarom mondani, komódos, nyugodt szekrény. Pillanatokon belül sutyorgott-sustorgott a selyem, mérgesen gyulladozott a molyrágta gyapjú, végtére én is vagyok valaki – vágta ki a vászon. De a vége csak az lett, mint mindig.

– Te, sok van annak a kalapja alatt! – győzködték egymást a vállfás szomszédok, valahányszor a legfelső polcon pöffeszkedő került terítékre.

Ilyenkor a második szinttől le egészen a por elől zsákba bújtatott lábbelikig hullámzott a nyikorgó ruhásszekrény a kíváncsiságtól. A kék kalap pedig dölyfösen hátrább húzódott, nehogy hozzáérjen valami is ebből a szedett-vedett gyanús garnitúrából.

Ficserke már hiába ágaskodott-pipiskedett, nem érhette el kedvencét. A sárga guriszékre kellett felmásznia, úgy sikerült csak előkotorni a szalagos utazókalapot. Merthogy az volt a nagy becsben tartott – utazókalap. Gazdája eleinte valamennyi útjára magával vitte. Kényeztette, babusgatta, féltegette ökelmét. Talán ekkoriban szállhatott fejébe a dicsőség.

– No hiszen, ez aztán kalap alól beszél velünk! – háborodtak fel többször a szekrény lakói: a csíkos kígyóharisnya, a foltozott papucs, a krampusz szvetter, a tigrispulóver, a két tucat zsebkendő, a zöld neon öltöny, amely valójában szürke volt, a bohócnadrág, a locsi-fecsi pelerin, a karácsonyi kockás sapka, a pomponos lila sál, a hókesztyű és a lusta csizma, amikor az odafönn trónoló leszólt hozzájuk fölényesen.

– Kinek milyen süvege van, olyannal köszön – hárította el közeledésüket az utazókalap, majd elfordult tőlük végérvényesen, mintha sohasem ismerték volna egymást.

Szó ami szó, voltak kivételes dolgok, amelyeket csak a kék kalap ismerhetett. Mert ugye karimáján lakott például a *Kezét csókolom!* és a *Jó napot!,* a *Tisztelletem!* és az *Üdvözlöm!* A *Jó napotok!*-ban pedig a tavasz-szagú tél vége vagy hamvas őszi napok – azok a boldog kalapos idők. Amikor kart karba öltve sétálnak derűsen elegáns hölgyek és urak.

– Jó napot!

– Üdvözlöm!

És a finom nemez-karimás előre sejti, mikor billenti hozzá finoman ujját viselője, mikor biccent szinte észrevétlenül, mikor kapja le fejéről a kalapját, mikor dobja a ruhatár akasztójára lezserül, mikor fogja két kézzel a lába előtt. No lám csak, mire megy most a híres tudományával a kék utazókalap?! Semmire!

Elfelejtették időben figyelmeztetni, hogy a legfelső polcon csupán az igazán nagyok tudnak bölcsek és szerények lenni. No meg természetesen a szegény pórul járt kalapok, ha egy szép nyári napon rádöbbennek, örökös önimádatukban magukra maradtak.

– Nem ér ez egy kalap szilvát sem! – kesergett egyre gyakrabban a sárga szalagos a magasban.

Mert hallotta, milyen jól mulatnak odalenn a többiek. A csíkos kígyóharisnya, a foltozott papucs, a krampusz szvetter, a tigrispulóver, a két tucat zsebken-

dő, a zöld neon öltöny, amely valójában szürke volt, a bohócnadrág, a locsi-fecsi pelerin, a karácsonyi kockás sapka, a pomponos lila sál, a hókesztyű és a lusta csizma. De jó lenne belelógatni legalább a szalagja csücskét a történeteikbe!

Ha hihetünk a szekrény meséinek, egy átlagosnak induló vasárnapon Ficserke fejébe nyomta kék kalapját, hogy kirándulni induljon ...És Csodacsináló Nagyapóval a vadkörtefa alá. Ahogy megérkeztek, a sárgaszalagos felkerült az egyik fogasként kínálkozó faágra, és már nem is figyeltek rá. Lemondóan himbálózott az Ung-parti szélben, nála már csak a nevickei vár volt komorabb méregzöld fái között. Kirándulás?! No, ezzel a monoton himbálózással aztán előállhat. Ki figyel oda rá? A kalapja mellé tűzheti! Miközben a többiek odahaza izgalmasabbnál izgalmasabb történetekbe keverednek. Nem adta volna száz süveg ördögért, ha csupán egyszer, egyetlen egyszer belecsöppenne holmi aprócska mindennapi, közönséges mesébe.

Hazaindulás előtt ...És Csodacsináló, aki mindig megérzi, hogy szükség van rá, odalépett a kétségbeesett fejrevalóhoz. Leakasztotta, és dicsérte az eszüket, lám, milyen okos dolog volt magukkal hozni ezt az utazókalapot, most aztán teleszedhetik vackorral. Éppen ideje, hogy ne csak hivalkodjék, hanem hasznukra is legyen.

– Cifra kalap, felteszlek, málékenyér, megeszlek! – süvítette az egyre erősödő szélben gúnyosan a vadkörtefa.

Ficserke először hallani sem akart a dologról, aztán csak engedett. ...És Csodacsináló megfogta az úri portékát, s gondolkodás nélkül megfordította, úgyhogy kosárka lett belőle. Az alkalmi kas perceken belül megtelt illatos vackorral. Nagyapó pedig nyújtotta a kezét és bemutatkozott: ...És Kalapszelídítő.

A kék utazókalap pedig most már

elmondhatta, ha szilvát nem is, egy kalap vadkörtét mindenképpen ért ezen a délutánon. Ez pedig akkor sem felejti, ha felkerül társai fölé a legfelső polcra. Alig várta, hogy hazaérjenek és betegyék a helyére. Csodálkoztak is a többiek, amikor lelógatta sárga szalagját közéjük. Először hozzá sem mertek érni. Csak szimatoltak, szaglásztak.

– Mi ez a finom, fanyar fuvallat? Mi ez az illat? Ki sejti? Ki tudja?

De még a locsi-fecsi pelerin – aki pedig az igencsak jól értesültek hírében állott – sem adott elfogadható magyarázatot a csíkos kígyóharisnyának:

– Azt hallottam..., azt beszélik széltében-hosszában... de mit is?

A locsi-fecsi pelerin kapkodva szedte a levegőt, kétségbeesetten hápogott, mintha egyetlen gombja tájékán fogva ragadta volna marokra valaki. Így aztán egyetlen vacak kis pletykával sem állhatott elő. Kínjában nyögött akkorákat! De a világért be nem vallotta volna, hogy most bizony még ő sem sejti az igazságot.

A kék utazókalap kivárt egy ideig, talán hogy fokozza a többiek kíváncsiságát. Aztán megszólalt:

– Mondhatom? – ezt kérdezte csendesen, s abban a pillanatban elillant belőle az egész napos kirándulás okozta fáradság nyomtalanul.

A szekrény lakói gyanakodva figyelték, nem értették, miért nem olyan nyers és dölyfös velük, ahogyan eddig.

A kék utazókalap a biztonság kedvéért (hogy valamennyien bizonyosak legyenek abban, hozzájuk beszél) szalagját barátságosan a zöld neon öltöny – amely valójában szürke volt – vállára eresztette, és belekezdett mindenki esti meséjébe. Mindenki esti meséje határozottan vadkörte szagú volt, de úgy tűnt, ez senkit sem zavar. Jól illett hozzá a komor várrom, ...És Kalapszelídítő, a csúfolódó szelek, a malomkeréknyi tehénlepényekkel és a körömnyi margarétákkal tarkított Nagyrét, de a közöttük óvakodva lépkedő Ficserke is. Aki ezen a napon tanulta meg: meredek dombról nem ajánlott leszaladni, mert legtöbbször a bátor vállalkozó nem a saját lábán ér a lejtő aljára. Gurult Ficserke, vérzett az orra, sírt és szipogott, de utóbbira már csupán azért kerülhetett sor, mert otthon felejtette a kis habajka a zsebkendőjét. (A két tucat zsebkendő hálásan pislogott a felső polc felé: lám csak, mindenki esti meséjében róla is szó esett.)

Ficserke hamar megvigasztalódott. Arra gondolt, milyen nagy szerencse, hogy még sebesülése előtt fényképezte le őt kék utazókalapjában ...És Kalapszelídítő. Így majd mosolygós fotó őrzi ennek a napnak az emlékét, nem egy sírósmaszatos. Vackort majszol rajta a kislány. Mögötte pedig a vadkörtefán sárgaszalagos süvegeket ringat a szél.

Mindenki meséje róluk szól, a sárgaszalagos süvegekről. Ha mégsem, hát vásott foggal és savanyú képpel megeszem a kalapom: legyen kajla, legyen hetyke, legyen kemény-, legyen szalma-, legyen pörge, legyen zsír-, legyen pásztor-, legyen gulyás-, legyen bocher-, legyen híres kun vagy túri, legyen másszor kupeces.

„Isten olyan, mint egy gazda”

Milyen vagy, Istenem?

Kedves Barátom!

Valahányszor meghallom e szót: „szeptember”, azonnal a tanulás, a tanévkezdés jut eszembe. Hosszú évek alatt úgy rögzült diák-szívembe, hogy az „újév” ősszel kezdődik. Hiába búcsúztam el iskoláimtól, a színes diákélettől, szeptember táján újra és újra feldereng az a régi érzés, hogy most valami új kezdődik. Új lehetőség, új alkalom a meggazdagodásra. Új nekifeszülés a tanulásnak, az ismeretek bővítésének. Nem mindegy, hogyan kezded, illetve folytatod ezt az utat ebben az esztendőben. Örömmel vagy szomorúsággal, kedvvel vagy kedvetlenül gondoltál erre a szeptemberre?

Talán emlékszel még, hogy Istent egy hatalmas Fazekashoz hasonlítottuk, aki egyikünket színes, másikunkat egyszínű edénnyé formálta. A lényeg egyáltalán nem a külső megformáltság, hanem az, hogy mindannyiunkkal terve van. Úgy, ahogyan és amilyenek vagyunk, szeret, s használni akar valamilyen célra. Szeretném, ha így iskolakezdés táján megismernéd ennek a nagy Alkotónak egy másik csodálatos arcát is. Ismerd meg azt az Istent, aki nem csupán megalkotott Téged, hanem irántad érzett szeretetéből adni is akar Neked valamit. Szeretné megtölteni kedves edényét igazi és értékes tartalommal. Ad, s már adott is valamit, amire ha rátalálsz, örömforrás fakad fel életedből. Forrás, mely boldoggá tesz, sőt, mások is gazdagon meríthetnek belőle. **Hiszen Isten olyan, mint egy gazda.**

Erről a Gazdáról maga Jézus Krisztus mondott egyszer egy példázatot. (Olv.: Máté 25, 14-30.) A nagy vagyonú, jómódú ember hosszú útra készült. Mielőtt elindult volna, sokat töprengett azon, hogy mit tegyen vagyonával? Hogy hagyja itt azt, ami az övé? Végül aztán úgy döntött, hogy mindenét rábízza szolgáira. Persze, jól ismerte őket, tudta, hogy közülük ki mire képes. Egyiknek sem akart erejét meghaladó feladatot adni; csakis olyat, amivel meg tud birkózni. Előhívta hát három szolgáját. Az elsőnek azt mondta: „Nagy feladatot bízok most rád! Szeretném, hogy ügyesen bánj itt hagyott javaimmal. Rád bízok 300 kiló aranyat! Ez nagyon nagy érték, de hiszek benned és hűségedben. Gazdálkodj vele bölcsen!”

A másodiknak is ugyanezt mondta, és őrá 180 kiló aranyat bízott.

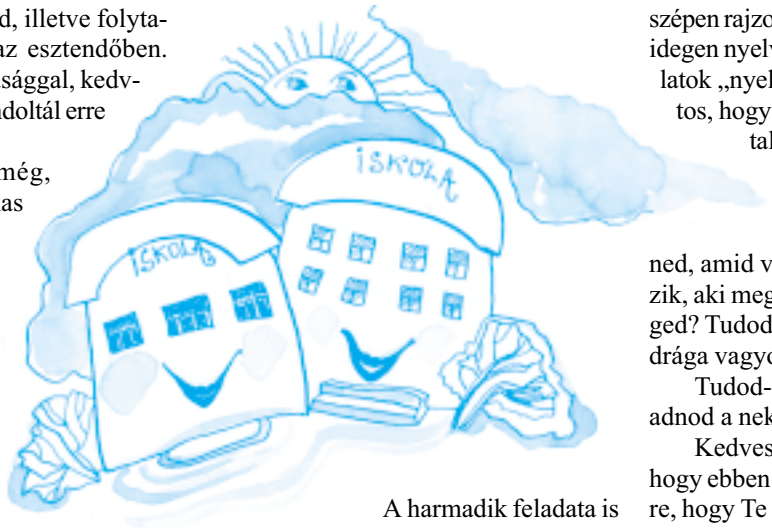

A harmadik feladata is a rá hagyott 60 kiló arany szaporítása volt. A gazda elutazott tehát, nyugodtan és biztonságban érezte magát, hiszen vagyonát jó kezekben tudhatta...

De mit tettek a szolgák, míg uruk távol volt? Az elsőnek meglódult a fantáziája. Tervezgetett, fáradozott. Megtett mindent azért, hogy hűségesen és bölcsen gazdálkodjon a rábízott talentumokkal. Örült minden sikernek, s nagyon bántotta minden kudarc. Újra és újra nekifeszült a küzdelemnek. Talán ő maga is elcsodálkozott azon, hogy munkája során megduplázódott a kincs. Amikor hazatért a gazda, erről számolhatott be.

Így volt ez a második szolgánál is.

Bezzeg nem így a harmadiknál! Az ő fantáziája is meglódult, de nem abba az irányba, mint két társáé! Nem tudott örülni annak, amit a gazdától kapott. Haragudott a többiekre, mert ők többet kaptak. Kegyetlennek és igazságtalannak tartotta a gazdát, ezért nem akart neki dolgozni. Elásta inkább a rábízott aranyat, hogy hiánytalanul adhassa vissza hazatérő urának...

Isten, mindannyiunk Gazdája, drága kincseket bízott ránk. „Súlyos” talentumokat, azaz nagy gazdagságot. Csakhogy ez a gazdagság, amiről Jézus beszélt, nem mérhető pénzben. Ezek a talentumok értékesebbek még az aranynál is: a hit, a szeretet, a türelem, az alázat, az engedelmesség. Sőt! Lehet, hogy Te, kicsi Barátom, ügyeskedsz a matematikában vagy más tantárgyban – ez is az Istentől kapott talentum! Van, aki jól tud tanulni, s van, aki szépen rajzol. Van, aki hamar elsajátít egy idegen nyelvet, s van, aki a növények, állatok „nyelvét” érti meg. Nem az a fontos, hogy mennyi kincset vagy milyen talentumot bízott rád a Gazda, hanem az, hogy hogyan sáfárkodsz vele!

Tudod-e, hogy mindened, amid van, attól a Gazdától származik, aki megteremtett és megformált Téged? Tudod-e, hogy rád is bízott valamit drága vagyonából, amiért felelős vagy?

Tudod-e, hogy egyszer számot kell adnod a neked átnyújtott kincsekről?

Kedves Barátom! Kívánom Neked, hogy ebben az új tanévben meglásd végre, hogy Te is fontos és értékes vagy Valakinek! Kívánom, hogy megtaláld magadban szunnyadó kincseidet, s mutasd meg a világnak bátran azokat! Ne ásd el, mint a harmadik szolga, hanem sáfárkodj velük Isten iránti hálaadással. Engedd, hogy mások is meríthessenek örömet, hitet, tudást és legfőképpen szeretetet Belőled, aki csodálatos és értékes kincsek hordozója vagy!

„Ahogy adatik nékem a muzsika,
úgy adom azt én is
tovább. Amikor Istenre gondolok,
akkor úgy megtelik
a szívem örömmel, hogy csak úgy
szaladnak a
hangjegyek a kezem alatt, mint orsóról a fonál.
S mivel Isten nekem vidám szívet
adott, így
biztosan meg fogja bocsátani azt,
hogyha vidám
szívvel szolgálom őt!”

J. Haydn

Taracköziné Nemes Mónika

Janikovszky Éva

Miért nem válaszolok tisztességesen?

Amióta nagy vagyok, és ütődött és nyegle és idétlen, azóta nem lehet hozzám szólni.

De azért szólnak.

Pedig tudják, hogyha hozzám szólnak, az olyan, mintha a falnak beszélnének.

Nem tudom, a fal miért nem válaszol, én azért nem, mert abból csak baj van.

Én ugyanis tisztességesen válaszolni sem tudok.

Ha azt kérdezik tőlem, hogy mondd, édes fiam, mire használod te a fejedet? Én csak úgy magamtól azt válaszolnám, hogy azzal szoktam fejelni, azon növesztem a hajamat, és azon van a fülem is, amit mozgatni tudok.

Ez persze nem tetszene nekik, mert már sokszor megmondták, hogy a fejem azért van, hogy gondolkozzam vele.

Ha azt kérdezik tőlem, hogy csak tudnám, hogy mit csináltál egész délután, ha késő este fogsz hozzá a leckéhez? Én ugyan elmondanám, hogy délután fölvettem a magnóra három számot, aztán visszahallgattam, aztán megpróbáltam leírni a szövegüket, aztán kerestem hozzá szótárt, aztán találtam a szótárban két képeslapot, amiről eszembe jutott a képeslapgyűjteményem, ami egy nagy borítékban volt, de persze megint elvette valaki, mert mindent elrámolnak, de azért csináltam a képeslapgyűjteménynek egy képeslapgyűjtemény-tartót, mert nálunk semmi sem veszhet el, és ha majd megtalálom, akkor abba fogom tenni, igazán nagyon jó kis képeslapgyűjtemény-tartót csináltam, csak sajnos közben a ragasztó ráfolyt az íróasztalomra, akkor kerestem benzint, hogy föloldja, és föl is oldotta, de sajnos a lakkozást is a tetején, akkor kerestem lakkot, hogy belakkozzam, de a csónaklakkos dobozban valami más volt, mert mindig mindent összeöntenek, és le kellett smirglizni az egészet, erről eszembe jutott, hogy jó volna feltalálni egy olyan lakkot, amit nem kell smirglizni, hanem egyszerűen le lehet húzni, és alatta van egy másik lakkréteg, ami még egészen új.

Esetleg az alatt is van még egy, de az még nem biztos.

Erről eszembe jutott, hogy kémiából holnapra három példa van föladva, csak azt nem tudom, hogy melyik három, és ezért felhívtam a Lazaricsot, mert az valami fantasztikusan megjegyzi az ilyesmit, és tényleg tudta, és én bejátszottam neki a telefonba a három új számot, amit fölvettem, hadd halljon ő is valami normálisat, és akkor hazajöttek.

De ha én ezt mind elmondom, akkor az egészből csak annyit értenek meg, hogy megint tönkretettem az íróasztal lapját.

Ezért inkább csak a vállamat vonogatom, amire azt kérdezik, hogy: csak tudnám, hogy kitől tanulod ezt a tempót?

Mintha magamtól nem jöhetnék rá valamire.

„Hogyha Máté jó napos...”

(Időjárás, időjóslás)

A magyar parasztság természetismerete leginkább az időjárás pontos és részletes megfigyelésében nyilatkozott meg. Természetesen következik ez abból az életformából, amelyben évszázadokon keresztül élt.

Az időjárás megfigyeléséből, a tapasztalatokból következtetéseket vontak le, melyet szájról szájra adtak. Mára nagy részük feledésbe merült, de az idősekkel való beszélgetéssel, a régi kalendáriumok böngészésével jó néhányat felelevenithetünk közülük. Az alábbiakat lakóhelyemen, Bátyúban és a környező falvakban: Bakosban, Bótrágyon, Szernyén gyűjtöttem.

Íme a szeptemberhez fűződő időjóslások:

Szeptember a meteorológiai ősz kezdete. Szeptember szép ember – tartja a mondás. A legszebb és leghangulatosabb hónapjaink egyike. Ilyenkor van a vénasszonyok nyara. Szeptemberben kelnek útra a gólyák és a fecskék. A régi versike így szól:

Tudva vagyon a rugója:
Ha a fecske, daru, gólya
Korán elszállt messze délre,
Hamar válik az ősz télre.

Szeptember 1. Egyed napja. Régen a disznót Egyed napján fogták hízóba. Az egyik bácsi még emlékszik, hogy ilyenkor szakajtóból kell elébe önteni a morzsolt kukoricát, és biztatni kell, többször megismételve: „Egyed!”

Ha Egyed napján esik az eső, akkor az egész ősz csapadékos lesz, viszont ha ez a nap száraz, akkor valódi vénasszonyok nyarát, azaz kellemes, napos, száraz időt hoz szeptember.

Szeptember 5. Lőrinc napja. Úgy tartják, hogy „Lőrinc belepisil a dinnyébe”, vagyis e nap után már rossz, ízetlen a dinnye. Szép Lőrinc-nap hosszú őszt jósol.

Szeptember 8. Kisasszony napja. Úgy tartja a néphit, hogy Kisasszony űzi el a fecskéket, vagyis ekkor indulnak a fecskék Afrikába. Azt is hallottam, hogy amilyen Kisasszony napjának az időjárása, olyan lesz négy hétig.

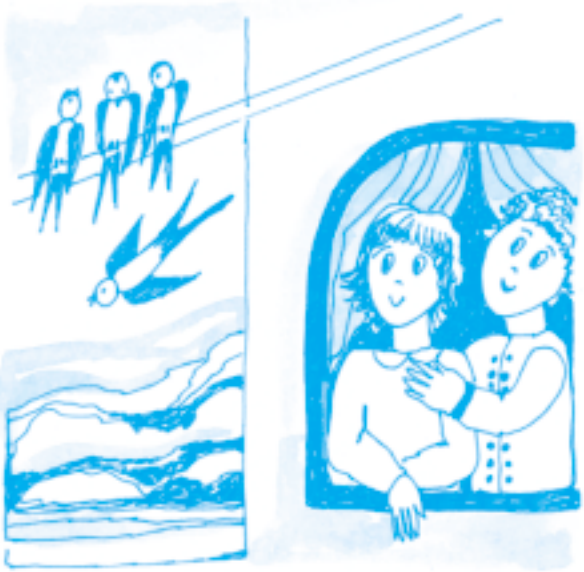

Szeptember 21. Máté napja. Ha e napon száraz az idő, jó bortermés lesz. Mondják azt is, hogy azt a hetet, amelybe Máté napja esett, „pelyvahétnek” nevezték, és azt tartották, hogy aki Máté hetében vet, pelyvás gabonát fog aratni.

Hogyha Máté jó napos,
Az ősz három hónapos.
Szép időben kedved telik,
el egészen decemberig.
És jósolni azt is merem:
Jövőre sok gyümölcs terem.

Szeptember 28. Vencel napja is időjósló nap. Az egyik mondás szerint, ha Vencel napja csapadékos, akkor szép tavaszra számíthatunk. Más mondás pedig úgy tartja, hogy ahányszor fagy Vencel napja előtt, annyiszor lesz májusban is fagy. „Ahányszor fagy Vencel, annyiszor fagy Jakab.”

Szeptember 29. Mihály napja. Ez a nap nagyon gazdag időjóslásban:

Ha e nap előző éjszakáján összefekszenek a birkák, akkor kemény tél várható. Viszont, ha szanaszét fekszenek, akkor enyhe tél lesz.

Ha Mihály napon még itt vannak a fecskék, az azt jelenti, hogy enyhe telet éreznek, ezért nem sietnek.

Azt is tartották az öregek, hogy e napon szakad meg a fű gyökere, azaz áll meg a fű növekedése, és e napon térnek nyugovóra a szorgalmas méhecskék.

Ha Mihálykor az ég dörög, jó őszt, de kemény telet remélhetünk.

Ha megdördül Mihály felett,
Hosszú őszt várj, kemény telet.
Ha sok a makk fenn a fákon,
Nagy hóval jön szent Karácsony.

Azt is mondják, hogy ha Mihálykor északi és keleti szél fúj, az sok havat és kemény telet ígér. Ha déli szél fúj, sok eső lesz télen. A nyugati szél enyhe telet jelez.

Tuba Magdolna

Miért költöznek ősszel a madarak?

Több mint száz madárfaj él vidékünkön. Legtöbbjük költöző madár. Itt telelő madaraink a tél folyamán mindenütt élelmet keresnek. A csonttollú madár például ilyenkor „learatja” a madárberkenyét, a díszcserjéket, a keresztcsőrű a tűlevelű fák tobozából szedegeti ki a magvakat.

A rovarevők nem várják meg, míg eltűnnek ízeltlábú csemegéik, sokkal korábban délre vonulnak. Vajon honnan tudják, mikor kell indulni? Az állatok szervezetében vannak bizonyos anyagok, a hormonok, amelyek figyelmeztetik a madarakat, hogy itt az idő: költözni kell. A nappalok megrövidülnek, egyre hűvösebb lesz az éjszaka. A madarak felkészülnek a vándorútra. Egyre több táplálékot vesznek magukhoz, hogy megerősödjenek a nagy út előtt. Tavasszal újra a hormonok gondoskodnak arról, hogy visszainduljanak. Van tehát a madaraknak egy beépített órájuk, mely jelzi, mikor kell „csomagolniuk”.

Néhány északról származó madár nálunk, Közép-Európában tölti a telet. Például Ungváron, az Ungon vendégeskednek úgy harminc éve a sirályok.

A vándorlás az egyes madárfajoknál különböző ideig tart. Legtávolabb, Afrika legdélibb csücskébe a gólya és a sarlós fecske repül. A gólya évente kereken tízezer kilométernyi utat tesz meg – évente kétszer –, s a tudósok megállapították, hogy dél felé menet kényelmesebben, meg-megpihenve utaznak, s így száz napra van szükségük. Tavasszal viszont – hazafelé jövet – sürgősebb az útjuk, s már hatvan nap alatt visszaérkeznek.

A legtöbb madár éjjel száll tovább, nappal táplálékot keres. A fecske nyitott csőrrel repül, így kapja el a rovarokat.

Honnan tudunk ennyit a madarak vándorlásáról? Vannak madármegfigyelő helyek, ahol a madarakkal foglalkozó tudósok, az *ornitológusok* meggyűrűzik a befogott madarakat, ezáltal nyomon követik útjukat.

Az ezerhatszázas évek vége felé történt, hogy egy német tudós – vagy talán igazabban szólva egy kíváncsi ember – a házában fészkelő füstifecskéket megfogta, és piros gyapjúfonalat kötött a lábukra. Arra volt kíváncsi, vajon ugyanazok a fecskék jönnek-e vissza tavasszal. S a következő esztendőben valóban megérkeztek a fecskék, lábukon a piros gyapjúfonal ugyanolyan élénk színű volt, mint előző évben, amikor Leonhard Frisch megjelölte őket. Ez az élénkpiros szín szerint azt bizonyította, hogy a fecskék nem az iszapba bújva teleltek át, mert akkor a fonal megfakult volna.

Ma már mindenki tudja, hogy madaraink egy része Afrikában tölti a telet, megértjük, hogy a táplálékhiány készteti őket a vándorlásra, arra azonban még ma sem tudnak választ adni a tudósok, miért megy a gólya, a tövisszúró gébics vagy a sarlós fecske egész Dél-Afrikáig. Hiszen a gólya megállhatna, akár a daru, a Nílus mellett!

Bagu Balázsné

Feladat

1. Nevezzetek meg néhány költöző madarat!

2. Vannak madarak, amelyek csapatban költöznek:

.....

és vannak magányos utazók:

.....

3. Ismertek-e olyan madarat, mely nem fán fészkel?

A FA TANÁCSA

(Tadzsik népmese)

Egy ember sivatagi utazásra ment. Az úton egy arannyal teli erszényt talált. Leült egy fa árnyékába, hogy megszámlálja a benne levő pénzt, mikor az úton egy barátja haladt el, és megorrontotta a dolgot.

Az utas azt tanácsolta a másiknak, aki a pénzt találta, hogy bízza rá a pénzt, ő nem megy a sivatagba. Társának ellenben, ha útközben rablókkal találkozik, a pénzét elveszik, őt magát pedig megölik.

Tetszett ez az ötlet annak, aki a pénzt találta. Tanácsadó barátjára bízta a pénzt, és ezt mondta:

– Őrizd meg jól ezt a pénzt, ha visszatérek a sivatagból, visszakérem tőled.

Azzal elvált egymástól a két barát, az utas folytatta útját, a tanácsadó pedig vette a pénzt, és visszatért a városba.

Amikor az utas megtért útjáról, kérte barátjától a rábízott összeget, de az így méltatlankodott:

– Miféle összeget? Sohasem hallottam erről a dologról.

Az utas tudta, hogy „tanácsadó barátja" a rábízott pénzt el akarja tagadni. Mit tehetett, Effendi kádi* elé ment, hogy beperelje őt.

Effendi bizonyítékot kért az utastól.

Az utas a fán kívül, amely alatt mindez történt, nem tudott más tanút idézni. A tanácsadó pedig mindent tagadott, és nagy hangon bizonygatta, hogy sohasem hallott arról a fáról.

Effendi így szólt az utashoz:

– Minthogy azon a fán kívül más tanúd nincs, menj és idézd meg a fát a perben, hogy tőle tudjam meg az igazságot.

– Hogyan tudna a fa járni, hogy itt megjelenjen, és tanúságot tegyen?! – kérdezte csodálkozva az utas, és magában ezt gondolta: „Ez az Effendi megőrült!"

– Azonnal menj – parancsolta mérgesen Effendi az utasnak –, és közöld a fával, hogy Naszreddin Effendi parancsára jelenjen meg a tanácsban!

Az utas bármennyire is nem hitt a fa tanúságában, kénytelen-kelletlen kiment a bíróságról, hogy elhozza a fát.

A csaló tanácsadó barát pedig ezalatt Naszreddin molla** előtt maradt.

Tizenöt perc elteltével Naszreddin molla ezt kérdezte a tanácsadótól:

– Te mit gondolsz, elért már a barátod a fához ennyi idő alatt?

– Nem, még úton kell lennie, nem érhetett oda – felelte a tanácsadó, és hozzátette – innen addig a fáig körülbelül egy farszang*** a távolság, ahhoz, hogy odaérjen, egy óra szükséges.

Naszreddin molla nem szólt semmit a tanácsadó szavaira, és ameddig a másik vissza nem ért, a száját sem nyitotta ki.

Amint megjött az utas, panaszkodni kezdett Naszreddin mollának, hogy nem jön a fa. Effendi így válaszolt:

– A fa eljött, a barátod nyelvével tanúságot tett magáról, és elárulta a barátodat is – mondta, és egy erszény aranyat ítélt meg az utasnak a tanácsadó barát terhére.

**kádi* – *a muzulmán országokban a bíró neve*
***molla* – *mohamedán pap, írástudó ember*
****farszang* – *perzsa hosszúságmérték, kb. 6 km*

Feladat

Mi Tadzsikisztán fővárosa?

Ubir-Táz

(Tatár népmese)

Élt régen három testvér. Kettő közülük eszes volt, a harmadik együgyű. Ubir-Táznak hívták. Ubir-Táz semmihez sem értett.

Egyszer így szóltak hozzá a bátyjai:

– Ubir-Táz, állíts csapdát a vadaknak!

Ubir-Táz csapdát állított. Két napra rá, ahogy kimegy, látja ám, hogy egy nagy medve esett a csapdába. Ubir-Táz kiszabadította a medvét, elengedte, majd hazatért.

– Mi akadt a csapdába? – kérdezték otthon a bátyjai.

– A pap fekete tehene – válaszolta Ubir-Táz.

Másnap ismét kiment, hogy megnézze a csapdát. Ezúttal egy nagy farkas volt a csapdában. Ubir-Táz kiszabadította a farkast, elengedte, és hazament.

– Mi akadt a csapdába? – kérdezték a bátyjai, ahogy hazaért.

– A pap fekete tinója – felelte az együgyű.

Harmadnap is elment Ubir-Táz megnézni a csapdát. Ezúttal rókát fogott a csapda, de azt is elengedte Ubir-Táz, és hazament. Bátyjai ismét megkérdezték, hogy mit fogott.

– A pap vörös borjúját – válaszolta Ubir-Táz.

A negyedik napon nyulat fogott, de azt is elengedte Ubir-Táz, majd hazament. Bátyjai kérdésére azt felelte, hogy a pap fehér kutyája esett a csapdába. Testvérei nagyon megharagudtak rá, amiért ismét a pap jószágát ejtette fogságba.

– Legközelebb ha elmégy, hozd is haza, amit fogtál! – figyelmeztették, majd elküldték a csapdához.

Amint hazaért, kérdezik ám a bátyjai:

– Mi akadt a csapdádba?

– Egy sürele.* Azt mondta, nagyon gazdaggá tesz, ezért elengedtem. Még vendégségbe is meghívott – felelte Ubir-Táz.

Másnap el is ment Ubir-Táz vendégségbe. A sürele jól megvendégelte, és mielőtt útjára engedte volna, egy nagy, kinccsel teli zsákot adott neki. Másnapra is meghívta magához. Ubir-Táz hazament, a zsákot feltette a gerendára, majd kiment a házból. Alighogy kihúzta a lábát, sógornői kivették a zsákból a kincset, és elrejtették.

Ubir-Táz másnap újra elment a süreléhez. A sürele ezúttal is adott neki egy zsákot, és lelkére kötötte, hogy ki ne nyissa, amíg haza nem ér. Ubir-Táz nem hallgatott rá, és kinyitotta a zsákot az úton. A zsákból kilenc furkósbot jött elő, és agyba-főbe verte Ubir-Tázt.

– Zsák, csukódj be! – könyörgött Ubir-Táz.

Erre a kilenc furkósbot visszamászott a zsákba, az pedig becsukódott. Ubir-Táz otthon az oldalpadra tette a zsákot, majd kiment a házból. Sógornői meg akarták nézni, mit rejthet a zsák, és kinyitották azt. Elő is ugrott a kilenc furkósbot, és nekik esett.

Kis idő múlva hazatért Ubir-Táz.

– Ha megfékezed a furkósbotjaidat, összes kincsed visszaadjuk – jajveszékeltek a sógornői.

– Zsák, csukódj be! – kiáltotta Ubir-Táz.

Erre minden furkósbot visszabújt, a zsák szája pedig összezárult.

Ezek után Ubir-Táz és bátyjai igen gazdagon éltek.

**sürele* – *erdei manó*

Feladat

A fenti tatár népmesében kilenc a furkósbotok száma. A kilenc „mesebeli" szám, gyakran fordul elő a magyar és más népmesékben is. Milyen „mesebeli" számokat ismertek még?

Számítógép-suli 17.

ÁLLOMÁNYKEZELŐ PARANCSOK

Állománykezelő (másképpen fájlkezelő) parancsoknak azokat a parancsokat nevezzük, melyek segítségével a fájlokkal tudunk valamilyen műveletet elvégezni. Az egyik leggyakrabban használt ezek közül a **COPY** parancs, amely az állományok másolására szolgál.

Általános formája:

COPY ***forrás***
cél

A ***forrás*** – a másolandó fájl helye és neve.

A ***cél*** – az átmásolt fájl helye és neve.

Ezeket nem feltétlenül szükséges mindig megadni. Például ha az **A** lemez gyökérkönyvtárából akarjuk átmásolni a **GGG.BAT** fájlt a **C** lemez **GAMES** könyvtárába, akkor ezt kétféleképpen hajthatjuk végre.

1. Ha az **A** lemezen vagyunk, akkor az **A:>COPY GGG.BAT C:\GAMES** parancs segítségével másoljuk át. Az útvonalat a másolás céljának írjuk le.
2. Ha a **C** lemez **GAMES** könyvtárában vagyunk, akkor a **C:\GAMES>COPY A:GGG.BAT** parancs hatására lehet átmásolni ugyanazt a fájlt.

A **COPY** szó után és a forrás és cél közé feltétlenül kell szóközt tenni.

```
A:\>DIR
 A(z) A meghajtóban lévő kötetnek nincs címkéje.
 A kötet sorozatszáma: 190C-354D
 A:\ könyvtára

GGG     BAT         161  01.01.01  22.56
        1 fájl          161 bájt
        0 könyvtár      1 457 152 bájt szabad

A:\>COPY GGG.BAT C:\GAMES
        1 fájl másolása megtörtént
A:\>C:

C:\>CD GAMES

C:\GAMES>COPY A:\GGG.BAT
        1 fájl másolása megtörtént

C:\GAMES>
```

A **TYPE** parancs a szöveges állományok tartalmának kiírását végzi a képernyőre. Például a GGG.BAT fájl tartalmát is meg tudjuk nézni. Vigyázni kell viszont, mert csak a szöveget tartalmazó fájlt lehet megnézni, vagyis azokat, melyeknek a kiterjesztése BAT, TXT, SYS. Nem érdemes az EXE, COM kiterjesztésű fájlok tartalmát a képernyőre kiíratni.

A **DEL** parancs segítségével tudjuk letörölni a fájlt a lemezről. A parancs után szóközt kell tenni, és utána beírni a fájlhoz vezető útvonalat és a fájl nevét. Ugyanígy kell használni a **TYPE** parancsot is.

Ha megnézzük a fenti példánkban szereplő GGG.BAT fájlt, és utána letöröljük a GAMES könyvtárból, akkor a számítógépünk képernyőjén a következőket fogjuk látni:

```
C:\GAMES>TYPE GGG.BAT
SET BLASTER=A220 I5 D1 T4
MODE CON CODEPAGE PREPARE=((852)
C:\WINDOWS\COMMAND\EGA.CPI)
MODE CON CODEPAGE SELECT=852
KEYB HU,,C:\WINDOWS\COMMAND\KEYBRD2.SYS

C:\GAMES>DEL GGG.BAT

C:\GAMES>
```

A GGG.BAT fájl a számítógép beállítását végezte, ezért egy kezdő felhasználónak elég bonyolultnak tűnhet. Ilyen fájl több is van a gép merevlemezén, például az AUTOEXEC.BAT és a CONFIG.SYS. Ezeket nem szabad letörölni, mert ezek szükségesek a gép működéséhez.

A **REN** parancs az állományok átnevezését valósítja meg, vagyis ezzel a paranccsal meg lehet változtatni a fájl nevét. A paraméterei ugyanolyanok, mint a COPY parancsnak, vagyis a REN szó után szóközt teszünk, utána pedig a fájl eredeti nevét, aztán újra szóközt és az új fájlnevet írjuk be. Természetesen minden parancsot ENTER-rel zárunk.

Az utolsó példában látható az, hogyan lehet átnevezni egy fájlt. A **GGG.BAT** fájl nevét megváltoztattuk **CCC.BAT** -ra. A **DIR** paranccsal ellenőriztük az átnevezést. Az utolsó sorban egy eddig ismeretlen parancsot írtunk. Ez a **MOVE**.

A **MOVE** parancs az állományok áthelyezését, átmozgatását valósítja meg, vagyis a **COPY** parancshoz hasonlóan átmásolja a fájlt egyik helyről a másikra, de az eredeti helyről a fájlt letörli. Vagyis az **A** lemez ezek után teljesen üres lesz, mert a **CCC.BAT** átkerül a **GAMES** könyvtárba.

Ezek a legfontosabb DOS parancsok, melyeket bármilyen számítógépen lehet alkalmazni. Már elég ritkán használjuk, mert többféle segédprogram létezik, amelyek megkönnyítik a számítógép kezelését. A következő részben megismerkedünk ezek közül a legjobban elterjedttel, a NORTON COMMANDER-rel. Viszont bármilyen segédprogramot is használunk, jó, ha tudjuk a DOS alapjait, mert enélkül nehezen lenne érthető a segédprogramok alkalmazása.

```
A:\>dir

 A(z) A meghajtóban lévő kötetnek nincs címkéje.
 A kötet sorozatszáma: 190C-354D
 A:\ könyvtára

GGG     BAT         161  01.01.01  22.56 GGG.BAT
        1 fájl          161 bájt
        0 könyvtár      1 457 152 bájt szabad

A:\>ren ggg.bat ccc.bat

A:\>dir

 A(z) A meghajtóban lévő kötetnek nincs címkéje.
 A kötet sorozatszáma: 190C-354D
 A:\ könyvtára

CCC     BAT         161  01.01.01  22.56 ccc.bat
        1 fájl          161 bájt
        0 könyvtár      1 457 152 bájt szabad

A:\>MOVE CCC.BAT C:\GAMES
```

Fesd ki!

Feladat

Milyen szőlőfajtákat ismersz?

Az ajándékozás

Mint mindenki, te is biztosan szeretsz ajándékot kapni, és – remélem – legalább ekkora örömet jelent neked az, ha látod, hogy más örül a te ajándékodnak. Néhány jó tanáccsal „ajándékozunk meg”, melyeket figyelembe véve nem fogsz csalódni és csalódást okozni az ajándékozásnál.

1. Ajándékozni azt jelenti, hogy kilessük valakinek legtitkosabb vágyát, s azt – tőlünk telhetően – megkíséreljük valóra váltani.

2. Az igazi ajándék lelke és lényege a figyelmesség és az ötlet.

3. Az ajándék kiválasztásánál légy körültekintő, gondold végig alaposan, valóban örömet szerezhetsz-e a kiválasztott tárggyal.

4. Az ajándékról az árcédulát távolítsd el, és a blokkot se hagyd a csomagban.

5. Készíts vagy készíttess ízléses csomagot szalaggal átkötve. A gondos, díszes csomagolás emeli az ajándék értékét.

6. A kapott ajándékot illik azonnal kibontani, megnézni és megköszönni. Ne mulaszd el gondosan elhelyezni – a hanyagul ledobott ajándék sérti az ajándékozót.

7. A kapott ajándékot – ha nem is nyeri el tetszésedet –nem illik fitymálni, becsmérelni.

8. Ajándékot továbbajándékozni illetlenség, s ha egyszer kiderül, még kellemetlen is lehet.

9. A virág az az ajándék, amit mindig és minden körülmények között illik adni és illik elfogadni is. Mindig élő virágot ajándékozz, mert a művirág, ha olykor divat is, ízléstelen, mert hamis. A kapott virágot a megajándékozott tegye azonnal vízbe.

10. Bár ma már kicsit feledésbe ment, minden virágnak és színnek más jelentése, mondanivalója van. Tanuld meg te is a „virágnyelvet”! Íme néhány magyarázat a „virágnyelv-szótárból”:

fehér liliom – tisztaság; rózsabimbó és gyöngyvirág – ifjúság; nefelejcs – emlék; vörös rózsa – szerelem, szenvedély; kankalin – szerénység; búzavirág – bizalom; rózsaszín – szerelem; zöld – remény; világoskék – hit; sötétkék – hűség; sötétsárga – csalárdság, irigység; lila – alázatosság; violaszín – barátság; narancsszín – hiúság.

Nyomkereső
(Kárpátalja)

Mire jó a lyukas zokni?

Egy családban igencsak bőven „terem” lyukas zokni, különösen, ha több gyerek van. Előbb-utóbb, miután már végképp nem lehet megjavítani őket, kidobjuk. Mielőtt erre sor kerülne, íme néhány ötlet a felhasználásukra:

1. Lehet belőlük babaszoknyát varrni. Felső, gumis része lesz a szoknya dereka, a zokni szárát megfelelő magasságban levágjuk, az alját felszegjük, s máris feszíthet a család legkisebb lánytagja babáinak valamelyike az új szoknyában.

2. Az ép szárából kis zacskók készülhetnek kincsek tárolására – golyók, kis figurák, gombok és egyebek kerülhetnek ezekbe. Kis fület is varrhatunk rá.

3. A szép és vidám mintaelemek kisebb szakadások eltakarására is alkalmasak. Jól helyettesítik a készen kapható foltokat. Egyrészt puhábbak, másrészt különlegesek, ráadásul könnyen felvarrhatók.

4. Az ép szárakból, egymáshoz toldva őket, azután kitömve, gyerekjáték készülhet. Legegyszerűbb a kígyó, de ha felcsavarjuk és összeöltögetjük a tekerések mentén, csiga is lehet belőle, amit még párnának is használhatunk.

Jó Pajtás (Jugoszlávia)

Bolygó a naprendszer szélén

A csillagászok egy bizonyos csoportja sehogyan sem akart beletörődni abba, hogy a Naprendszerben csupán kilenc bolygó van. A kerek számok szerelmesei fáradhatatlanul próbálkoznak egy Plútón túli, tizedik bolygó megtalálásával.

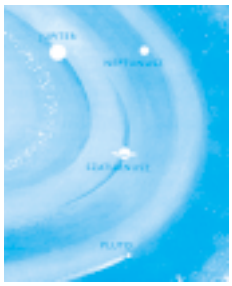

Nos, több-kevesebb sikerrel szoktak járni. Dave Jewitt és Jane Luu amerikai csillagászok olyan új égitestet fedeztek fel a Mauna Kea csillagvizsgáló 224 cm átmérőjű távcsövével, amely minden bizonnyal a kilencedik bolygón túl kering a Nap körül.

A felfedezett égitest keringési ideje több mint 200 év, fényessége alapján átmérője 200–250 km körüli. Mérete miatt tehát továbbra sem a feltételezett 10. bolygóról, hanem egy távoli kisbolygóövezet elsőnek felfedezett tagjáról lehet szó. Vöröses színe miatt feltételezik, hogy felszínét szerves anyaggal szennyezett jég borítja.

Bóbita (Kárpátalja)

Ki mennyit alszik?

Az emlősök közül az ember alszik a legkevesebbet: átlaga napi 8 óra. A többi emlős kivétel nélkül átalussza a 24 óra felét. Az ébrenlét rekordja 121 óra, azaz öt teljes nap és éj, míg normális körülmények között az ember 40 óra nem alvást bír ki, azután már képtelen ébren maradni. Nem fogadható el hitelt érdemlően az a híradás, amely szerint a II. világháború alatt egy kapitány 13 napot és éjt töltött ébren, mert ez idő alatt megtorpedózott hajója mentőcsónakjainak menekülését irányította. Időközben bizonyára többször is elszenderedett hosszabb-rövidebb időre.

Szemfüles (Románia)

Burgonya Bandi

Burgonya Bandi hajat szeretne növeszteni, mégpedig fűszálból. Segíts neki!

Válassz ki egy jó nagy burgonyát! Filctollal rajzolj neki arcot!

A burgonya tetejét vágd le késsel! Vágj bele üreget úgy, hogy kb. 5 cm mély legyen.

Rakj az üregbe egy kevés földet, erre tegyél egy nedves vattát, s arra szórd a fűmagot, majd egy kis földet!

Naponta locsold meg! Nem kell sokat várnod, pár nap múlva Burgonya Bandi haja kinő, mert kikelnek a fűmagok.

Mézeskalács (Jugoszlávia)

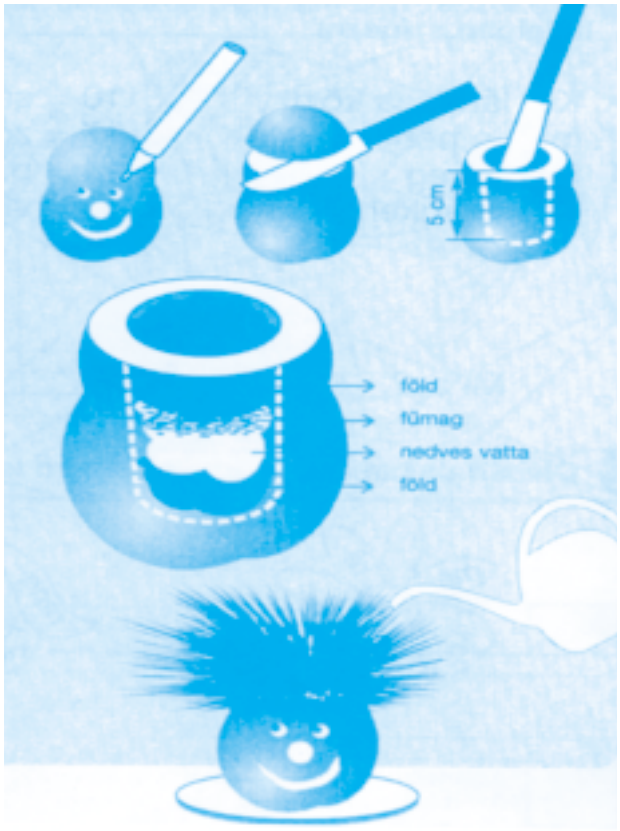

SZÍNES FELADAT

Végy elő egy piros, egy fekete és egy világoskék ceruzát, majd a kört fesd be pirosra, a háromszögeket feketére, a maradék területet pedig kékre. Mit ábrázol az elkészült kép? (Nem kell beküldeni a megfejtést.)

Kis Füles (Magyarország)

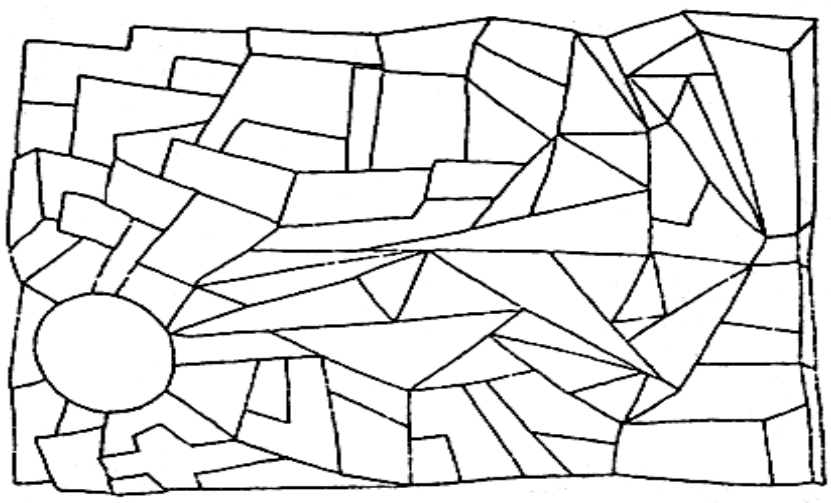

Feladat

Falutokban hogyan nevezik a szüreti bál egyik fő ékességét, a mennyezet közepére erősített díszt?

SZÁMFORGÓ

Új feladatok

3-4. osztály

1. feladat

Egy teremben, ahol csak gyerekek és négylábú székek vannak, 20 fejet és 120 lábat számoltunk. Hány széken nem ül gyerek, ha minden gyerek széken ül, és egy széken csak egy gyerek ül?

2. feladat

Négy egymás utáni páros szám összege 84. Melyek ezek a számok?

3. feladat

Mindegyik alakzat egy azonos számot jelent. Írd be a megfelelő számokat!

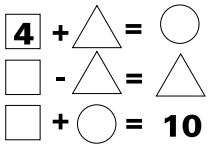

5-6. osztály

1. feladat

Egy dobozban azonos méretű zoknik vannak: összesen öt párra való fehér, tíz párra való fekete és tizenöt párra való barna zokni. Hány darabot kell ezek közül látatlanban kihúzni ahhoz, hogy biztosan legyen közöttük egy pár? (A jobb- és ballábas zoknikat nem különböztetjük meg.)

2. feladat

Egy golyóstoll és 10 ceruza ára 620 forint. Mennyi darabja a ceruzának, és mennyi a golyóstollnak, ha 7 ceruza ára egy golyóstoll árának felel meg?

3. feladat

Öt egymás utáni páros szám összege 420. Melyek ezek a számok?

A 2001/1. szám feladatainak megfejtése

3-4. osztály

1. feladat: A három szám összegét a+b+c =8 alakban is felírhatjuk. De $\underbrace{a+b}_{5}+c = 8$ Ebből következik, hogy c=3, $\underbrace{a+b+c}_{6} = 8$ Ebből pedig: a=2 és b=3.

Tehát a három szám: 2, 3, 3.

2. feladat: Ha András most 11 éves, három évvel ezelőtt 11–3=8 éves volt. Négyszer annyi idős: 4x8=32; 32–11=21 év múlva.

3. feladat: A kirágott számok: 3, 0, 2. Ezek szorzata: 3x0x2 = 0

(Figyelmeztetésként megjegyezzük, nem az volt a kérdés, hogy melyek a kirágott számok – ahogyan több megfejtőnk gondolta –, hanem hogy mennyi a kirágott számok szorzata.)

5-6. osztály

1. feladat: Jelöljük a gyerekek számát n-nel! Mindegyik gyerek n–1 mérkőzésen vesz részt, mivel önmagával egyik sem játszik. Kétfordulós verseny esetén a mérkőzések száma n x (n–1) lenne, vagyis 2x78 = 156. A feladat tehát: két szomszédos pozitív egész szám szorzatára bontani a 156-ot, vagyis 156 = 12x13, tehát a versenyen részt vevő gyerekek száma 13.

2. feladat: A feladat feltétele szerint $\underbrace{x+y}_{9}+z = 12$. Ebből következik, hogy z=3.

De $x+y+\underbrace{z}_{8} = 12$, ebből pedig x=4 és y=5.

Tehát az első napon négy métert, a másodikon 5 métert, a harmadik napon pedig 3 métert ásott.

3.feladat: A négy egymás utáni egész szám n, n+1, n+2, n+3. Ezek összege: n+(n+1)+(n+2)+(n+3) =558, vagyis n+n+1+n+2+n+3 = 558; 4n+6 =558; 4n=552; n=138.

Tehát ezek a számok 138, 139, 140, 141.

A 3-4. osztályosok közül a legeredményesebbek a következő versenyzők:

Bogáthy Emese (Kisgejőc) – 15 (maximális pontszám)
Pataki Anett (Forgolány) – 15
Híres Edina (Beregdéda) – 14
Tar Krisztián (Szernye) – 14
Balogh Kitti (Forgolány) – 14
Borsos István (Beregsom) – 14
Szemere Judit (Gálocs) –14
Prokop Bettina (Kisgejőc) –13
Ruszinkó Nóra (Beregdéda) –11

Az 5-6. osztályosok eredménye:

Fábián Zoltán (Tiszakeresztúr) – 15
Héder Karolina (Tiszakeresztúr) – 15
Gerzsenyi Marianna (Szernye) – 15
Csatáry Andrea (Bátyú) – 15
Aranyosi Miklós (BMG) – 15
Bimba Katalin (Szernye) – 15
Demjén Diána, Demjén Olga (Bátyú) – 14
Tar Renáta (Szernye) –13
Pataki Alexandra (Forgolány) – 11
Kupás János (Nagydobrony) –10
Jánki Zoltán (Tiszakeresztúr)–5

Tar Krisztián szernyei harmadikos megpróbálkozott az 5-6. osztályosoknak szánt feladatok megoldásával is, nem kevés sikerrel, hisz 10 pontot szerzett. De a „tippelés” nem megoldási módszer – ugye, Krisztián?

A 3-4. osztályos megfejtők közül a könyvjutalmat Pataki Anett és Bogáthy Emese kapja. Az 5-6. osztályosok közül Fábián Zoltánnak, Héder Karolinának és Gerzsenyi Mariannának kedvezett a sorsolásnál a szerencse.

Néhányan csupán az eredményt közöltétek. Ezt nem fogadjuk el, bár most kivételt tettünk, mert beszámolóitokból kiderült, hogy ez az eredmény fáradságos munka következményeként jött létre.

Kedves levelet kaptunk Héder Karolinától, akinek kedvenc tantárgya a matematika. Egy feladatot is küldött nektek, amit most versenyen kívül közreadunk:

Ossz fel 100-at négy részre úgy, hogy 4-gyel osztva, 4-gyel szorozva, 4-et kivonva, 4-et hozzáadva ugyanazt a számot kapjuk.

Ugyancsak versenyen kívül közöljük Aranyosi Miklós nektek szánt feladatát:

Joe bácsi farmján a karámban 139 tehén van, tarkák és feketék vegyesen. A hétvégi állatvásáron Joe bácsi vásárolt még 29 fekete tehenet, így most éppen kétszer annyi fekete tehene van, mint tarka. Hány fekete és hány tarka tehene van most Joe bácsinak?

Eredményes munkát és jó szórakozást kíván:

Deák Ferenc

Szalai Borbála

A makk

Miért hord a
makk kalapot?
Tudod-e?
Biztos azért,
hogy ne fázzék
a feje!

Nem ám! Hiszen
ha a meleg
rekkenő –
feje búbján
akkor is van
fejfedő.

Naptól, széltől
jól védi a
kis kalap –
azért olyan
egészséges,
mint a makk!

Fran Galovic

Csipp-csett

Csipp-csett... csipp-csett...
szőlőben zendül,
a szőlő zsendül...
Csipp-csett...

Mihelyt alkonyul,
éneklés gyúl
kedves és ódon
mulatós módon:
Csipp-csett... csipp-csett...

Ó, ez őszi dallam,
halljuk szakadatlan,
három este itt...
Csett-csipp...

Tudjuk, hogy a nyárra
mulandóság fátyla
hűs álmot terít...
Csipp-csett... csett-csipp...

Weöres Sándor fordítása

Tóth Elemér

Madarak

Halihó!
Halihó!
Halihó!
Érik a kertünkben – a dió.

Csetete!
Csetete!
Csetete!
Megrakom a begyem –
hehehe!

Csivirí!
Csivirí!
Csivirí!
Jöjjön el mindenki – hihihí!

Csatata!
Csatata!
Csatata!
Frakkban is jöhettek – hahaha!

Csak oda! Csak oda!
Csak oda!
Dióbél lesz ma a vacsora.

ZELK ZOLTÁN

Nem úgy van az, te rigó!

Azt fütyüli a rigó:
„Fiú, fiú millió,
csak fiúnak lenni jó,
fiúnak jut a dió!”

Nem úgy van az, te rigó,
fütyülj más nótát is:
Ha a fiú millió,
millió a lány is!

Ha nagyra nő a fiú,
eléri az ágat,
mind leveri a diót,
elviszi a lánynak!

PALOCSAY ZSIGMOND

Szénagömböc

Sündisznónak nincs bundája,
– szénaboglyám alját járja.
Ott hempereg, izeg-mozog,
addig nyüstöl, fireg-forog,
amíg hátuljától állig
csinos gömböccé nem válik.

Hálózsáknál jobb e paplan;
csipkebokron nagyon halkan
csenghet a dér – jöhet a tél.
Altatódalt szummog a szél.

SEBŐK ÉVA

Ősz

Piros fülű lángot
cibálok,
piros paprikaport
szitálok.

Piros ringlót szedek
kosárba,
piros a venyigék
bokája.

Piros lesz az ég is
meg a föld,
piros őszi ördög
nyelvet ölt.

KISFALUDY KÁROLY

Fogy már a nap melege

Fogy már a nap melege,
Kertünkben a cinege.
Csípős szél fúj a mezőn,
Farkas kullog az erdőn.

Miért?

MIÉRT VAN LOMPOS FARKA A MÓKUSNAK?

Nem is gondolnátok, mi mindenre használja! Amikor az ágak között szaladgál, kinyújtja maga mögött, és egyensúlyoz vele. Ha megijed valamitől, és nagyot ugrik egy alacsonyabb ág felé, a bozontos farok, mint egy ejtőernyő, fékezi az esés sebességét. Hideg téli éjszakákon a mókus paplannak használja a farkát, a hátára hajtja, és jól betakarózik vele. Kora tavasszal pedig a hím és a nőstény meglobogtatott farkával üzen egymásnak. Olyan ez, mintha zászlóval integetnének: Erre gyere! Itt vagyok!

Schmidt Egon

Tudod-e, hogy

a) a tűzhányók vörösen izzó lávát lövellnek ki?
b) néha a láva egy lyukon keresztül finoman szivárog a földből, máskor látványos lávaszökőkútként tör a levegőbe?
c) a láva mindkét esetben forró kőzetfolyamként árad tovább?
d) ahogy a gáztartalom változik, a vulkán egyik típusról a másikra válthat?
e) a robbanások bombákat és tömböket dobhatnak ki?
f) sok bomba furcsa csavarodása és „farka" akkor keletkezik, amikor a levegőben pörög?
g) a Föld legnagyobb vulkánjai a forró pontok fölött találhatók?
h) a két legnagyobb vulkán, a Mauna Loa és a Kilauea Hawaii szigetén vannak?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Csíkos tejbegríz

Hozzávalók: *6 dl tej, 12 dkg gríz, 4 evőkanál cukor, 3 tojásfehérje, 2 evőkanál málnaszörp, 1 evőkanál kakaó*

A tejet lábasba öntjük, tűzre tesszük, és miközben habverővel kevergetjük, apránként beleszórjuk a grízt. Kis lángon addig főzzük, amíg besűrűsödik, és a gríz megpuhul. A cukrot csak a végén adjuk hozzá. Kakaóval, fahéjjal megszórva így is megehetjük, de vendégeknek „csíkosan" is tálalhatjuk. Ehhez a tejből, a cukorból és a grízből tejbegrízt főzünk. Míg fő, a tojásfehérjékből kemény habot verünk, és a megfőtt grízbe keverjük. Azután három részre osztjuk: az egyiket málnaszörppel rózsaszínűre , a másikat kakaóval csokiszínűre festjük, a harmadik részt pedig fehéren hagyjuk. Rétegezve, hosszúkás poharakba osztjuk, de csak akkor tálaljuk, amikor már teljesen kihűlt. A tetejére díszítésképpen tejszínhabot vagy befőttszemeket teszünk.

Tündöklő szellemek

Csonka János,

a porlasztó feltalálója

A nagyvilágban működő megszámlálhatatlan mennyiségű benzinmotoron ma, csaknem egy évszázad szabadalmaztatása után is olyan porlasztó van, melynek alapgondolata két zseniális magyar feltalálóhoz, Bánki Donáthoz és Csonka Jánoshoz fűződik.

Csonka János – akit a jeles műszaki alkotókat adó dinasztia* alapítójaként tartunk számon – Szegeden született 1852-ben. Az édesapja műhelyében elsajátított szakmai ismereteit a szegedi vasúti főműhelyben, később a MÁV budapesti fűtőházában vállalt munka során érvényesítette. Miután megtanult franciául is, hosszabb külföldi tanulmányútra indult. Fejlesztette természettudományos műveltségét, szabad idejében könyvtárakat, múzeumokat, kiállításokat látogatott.

Külföldön figyelt fel arra, hogy az új igényekkel a gőzgépek fejlődése nem állja a versenyt, hogy másfajta hajtómotorokra lenne szükség. Helyesen ismerte fel, hogy a jövő az ekkor még kezdetleges robbanómotoroké. Mint világlátott, nyelveket ismerő szakember – 32 pályázó közül! – elnyerte a budapesti műegyetem tanműhelyének művezetői állását. Itt készítette el 1879-ben a külföldi mintához képest továbbfejlesztett, első magyar petróleummotort. Ezt a petróleumgáz, azaz kettős üzemanyagú motor elkészítése követte. Megismerte Bánki Donátot, s ettől kezdve közösen készítették el motorkonstrukcióikat.

Együttműködésük legjelentősebb alkotása a karburátor, azaz porlasztó volt, melyet 1893-ban szabadalmaztak.

Csonka János nevéhez fűződik sok egyéb találmány mellett az első magyar személygépkocsik megtervezése és 1905-ben történt megépítése is.

**dinasztia – nemzedékeken át fontos szerepű család*

Irány a kalitka!

Akarod, hogy a kismadár bemenjen a kalitkába? Nem kell semmi mást csinálnod, mint mereven nézned az ábrát, miközben egyre közelebb hajolsz a pontozott vonal közepéhez. Mikor orrod hegye kb. öt centiméterre van a vonaltól, a kismadár bemegy a kalitkába!

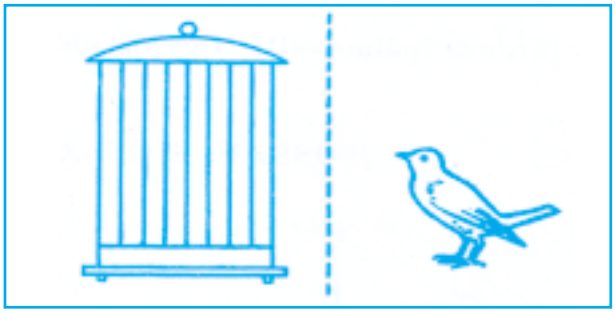

Mégis mozog a kör...

Tegyétek a folyóiratot az asztalra, vízszintes helyzetbe, fogjátok meg a két szélét, és nézzetek mereven erre az ábrára. Azután vízszintes irányban mozgassátok kicsit körbe-körbe úgy, ahogy a poharat szokták, hogy az alul levő maradék cukrot a víz feloldja.

Egyszerre csak valamennyi kör forogni kezd a középpontja körül. A középen levő fogaskerék pedig ugyanakkor ellenkező irányban indul meg.

Érdekes állatok

TIGRIS PORCELÁNCSIGA

A tengeri csigák és kagylóhéjak formáinak, színeinek, mintázatának mérhetetlen változatossága a történelem kezdete óta elbűvöli az emberiséget. Amióta ember él a Földön, keresi, gyűjti e tengeri állatokat. Sokuk húsa kedvelt táplálék, mészházaikat dísztárgyként, ékszerként, szerszámként, hangszerként, pénzként és még számtalan más módon hasznosították. A díszes csiga- és kagylóhéjakat igen régóta gyűjtik, például Pompeji romjai közül előkerültek néhány antik gyűjtemény maradványai.

Dr. Tyahun Szabolcs A tengerek ékszereiről című könyvében 88 tengeri csigát és kagylót mutat be, melyek közül most a tigris porceláncsigával ismerkedhettek meg.

A tigris porceláncsiga (Cypraea tigris) nagy termetű csigafaj, háza elérheti a 10 –15 cm-t is. Alapszíne felül fehéres vagy kékes, elmosódott szélű, gyakran összefolyó barna pettyekkel díszítve. Alsó oldala és fogacskái fehérek. A különböző élőhelyeken található példányok nagysága, színe, formája igen változatos. Ismertek majdnem albínó* és szinte teljesen fekete példányai is. A sekély részektől a nagyobb mélységekig egyaránt fellelhető. Kedveli a korallzátonyokat, ahol nappal a telepek alsó oldalán megbújva pihen. Éjszaka aktív. Főleg korallpolipocskákkal, szivacsokkal táplálkozik.

Héját számos törzs ékszerként, szerszámként használja.

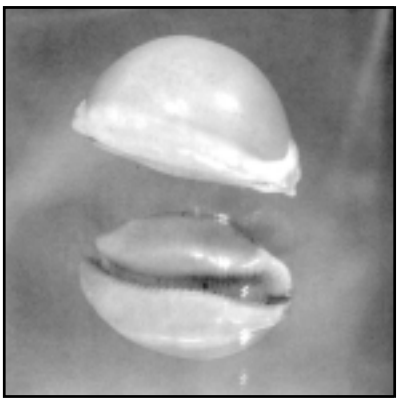

***albínó** – valamely állatfajnak a festékanyagok részleges vagy teljes hiánya miatt létrejött rendellenes, fehér példánya.*

A mi nyelvünk

A nyelvről – iskolásoknak

(Részletek Sánta Ferenc írásából)

Sok mindent hagy örökül egyik nemzedék a másikra – de mind között a legfontosabb a nyelv. Ez a hagyomány hordozza az évezredeken összegyűjtött tudásunkat, közvetíti az időben, s így folytonosságot biztosít az értelmes emberi életnek.

De nemcsak az ismereteinket őrzi és nyújtja át korról korra, emberről emberre, hanem ő maga ösztökél arra, hogy többet ismerjünk meg a világból: több dolognak adjunk nevet. Vagyis több dolgot érintsünk meg gondolatunkkal. Mert a nyelv gondolat: ez tehát, ami egyedül képes birtokunkba adni a világot. A legértékesebb minden lehetséges között, mert értelmét is minden csupán akkor tárja fel, ha szavakkal kezdjük felruházni.

A nyelvet jól és szépen használni egyike a legnagyobb örömnek. Megnyugtató beteljesedést jelent, amikor valamihez pontosan illő, tartalmát hiánytalanul kifejező szót találunk. Megérteni akkor kezdünk valamit, amikor beszédünk tárgyává tesszük, s sajátunknak akkor mondhatjuk, amikor megtaláltuk a nevét. Gondoljátok el: ha arról akarunk beszélni, hogy elmúlik az éjszaka, és helyébe nagy fényességű reggel következik, nem jó-e így mondanunk: először éjszaka volt, azután derengeni kezdett, majd virradni és pitymallani később, hogy utána pirkadni kezdjen, s rögtön rá hajnalodjon is az érkező reggel elé.

Mennyi szín van ezekben a szavakban a feketétől az égővörösig és a mindent megérintő világosságig. De nem csupán beteljesít és gyönyörködtet a nyelv, hanem szabaddá is tesz. S ez a legnagyobb dolog. Miközben a tárgyához közelít, fölé is emel.

S még van valami a nyelv csodái között, amit semmiképpen sem szabad említetlenül hagynunk. Legalább annyira fontos, mint minden egyéb, amiről eddig beszéltünk. Ő általa él valamely nemzet. Magunk, magyarok is. És tudnotok kell: ha a nyelv pongyolasága, botladozása a gondolat hitványulásának a jele, akkor romlása a nemzet életét veszélyezteti.

Postabontás

Siklósi vakáció

A szünidő egy részét Siklóson töltöttem. A barátnőmmel, Andreával Babi néninél vendégeskedtünk. Egy napon Babi néni elvitt minket Máriagyüdre, ahol megtekintettük a kegytemplomot. Az 1739-ben épült templom gyönyörű. Van két toronyórája s kápolnája is.

Villányban is jártunk, ott a szoborparkkal ismerkedtünk meg. Sok szép élménnyel tértünk haza, csodálatos napokat töltöttünk Siklóson.

Papp Adrienn
5. oszt. Kígyós

Maci Laci

Nagy örömmel olvasom az Irka minden egyes számát. Nagyon tetszett a Borzontorz és a hóember című mese. Szeretném, ha folytatódna.

Nagyon szeretem az Irka rajzait, mert én is szeretek rajzolni. Most kedvenc mesehősömet, Maci Lacit rajzoltam le az Irkának.

Bíró Katinka
4. oszt. Badaló

Megérdemelt pihenés Tatán

Több kárpátaljai gyerek kapott meghívást a már több éve működő tatai matematikai táborba. Mindannyian versenyek győztesei voltunk, mondhatnám úgy is – a matematika szerelmesei. Ezt az utazást jutalomként kaptuk.

Tíz fős csapatunk hajnalban indult a tízórás útra. Mikor megérkeztünk, Pósa Lajos tanár úr szeretettel fogadott minket.

Első utunk a tatai várhoz vezetett, másnap reggel pedig táborgyűlésre és foglalkozásra került sor. Versenyeztünk, zsetonokat gyűjtöttünk, gömbgeometriával foglalkoztunk. A délutáni programunk még színesebb volt: barlangban voltunk, csónakáztunk az Öreg-tavon, intelligencia-felmérő, valamint tréfás versenyeken vettünk részt. Utolsó este „Ki mit tud?”-on szerepeltünk.

Táborzáráskor könnyek közt búcsúztunk házigazdáinktól és új barátainktól, a magyarországi és vajdasági gyerekektől.

Igazán hálásak lehetünk Pósa Lajos tanár úrnak, valamint a tábor szervezőinek. Azzal a reménnyel tértünk haza, hogy jövőre ismét találkozhatunk. Kis csoportunk nevében köszönetet mondok a tartalmas és szórakoztató gazdag programért, amelyben vendéglátóink részesítettek bennünket. Köszönettel tartozunk a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetségnek, a Bolyai János Matematikai Társulatnak, akik utazásunkat szponzorálták.

Salánki Ágnes
Beregszászi Magyar Gimnázium, II. a oszt.

ÚJ BARÁTAINK VANNAK

Sok kedves levelet és rajzot kaptunk a Beregszászi Bentlakásos Iskola tanulóitól, akik magyartanáruk által jutottak az Irkához. Beszámolnak arról, hogy megtanulták az Irkában közölt verseket, s megpróbálkoztak a feladatok megfejtésével is. Mivel néhányan a vakációt is az iskolában töltik, arról írtak, hogy sokat fognak kirándulni, megismerkednek a természet rejtett szépségeivel.

Várjuk nyári élményeitek megörökítését rajzban és írásban, s ígérjük, hogy a jövőben is eljuttatjuk ajándék-példányainkat az Irkát szerető gyerekekhez.

A számos rajz közül most Paráda Szabina 5. osztályos tanuló rajzát közöljük.

Morzsák a Mezővári Középiskola mindennapjaiból

Iskolánk a 2000/2001-es tanévben sok rendezvénynek volt a színhelye. Főként a 8. osztály volt aktív. Részt vettünk szavaló- és mesemondóversenyeken, valamint kitartó harc folyt a 8. a és 8. b osztály között a „Ki tud többet Petőfiről?” címmel rendezett vetélkedőn. A megmérettetés igen alapos és sok időt kívánó felkészülést igényelt. A vetélkedőn különféle feladatok elvégzésével adhattak számot tudásukról a résztvevők. Megelevenítettük Petőfi életének fontosabb eseményeit, legszebb műveit, „Petőfi-mozaik” címmel faliújságot készítettünk. Az újság elkészítése sok fáraszto órába került, de úgy gondolom, ez a munka meghozta a gyümölcsét. A zsűrinek roppant nehéz dolga volt, végül a vialdalt a 8. a osztály nyerte.

Az osztályok kiemelkedő szereplése elsősorban felkészítő tanárunknak, Bíró Irmuska néninek köszönhető, aki minden helyzetben készségesen nyújtott segítőkezet.

Somogyi Andrea
8. oszt. Mezővári

Felejthetetlen osztálykirándulás

Egy csodálatos élményemet szeretném megosztani az Irka olvasóival. Mindnyájan nagyon örültünk, amikor május 30-án véget ért a tanév. Örömünket növelte a vereckei kirándulás, melyet az 5.,6. és 7. osztályosok számára szerveztek tanáraink. Reggel fél hatkor indultunk. Nagyon hosszú volt az út, de jókedvünk, kacagásunk egész úton elkísért bennünket. Mindnyájan élveztük az utazást, gyönyörködtünk a szép tájban.

Utunk első állomása a sztálinizmus áldozatainak szolyvai emlékparkja volt. Megrendülve hallgattuk tanáraink magyarázatát.

A szerpentines úton felértünk a hágóra. Kiszálltunk az autóbuszból, magunkba szívtuk a friss erdei levegőt, s lenéztünk a mélybe. Csodálatos látvány tárult elénk. Olyan magasan voltunk, hogy úgy tűnt, a fenyők elérik a felhőket. Sokat gyalogoltunk, míg eljutottunk a félbemaradt emlékműhöz, ahol Ildikó néni elmesélte a honfoglalás történetét. Készítettünk néhány csoportképet és tájképet is.

Nagy bánatunkra a csúcson esett az eső, nedves volt a fű, így nem uzsonnázhattunk ezen a gyönyörű helyen. A Vereckei-szoros után a munkácsi várba mentünk. Itt már voltunk tavaly, de most is találtunk új látnivalót. Felemelő érzés volt ott sétálnunk, ahol egykor a hős Zrínyi Ilona is sétált.

Mikor hazaértünk, mindenkinek elmeséltük a látottakat. Felejthetetlen érzés volt ott járni, ahol őseink átkeltek a Kárpátokon.

Szvaljavcsik Ivett
7. oszt. Kisgejőc

A 2001/1. szám feladatainak megfejtése

16. oldal. A varga lábbeli készítésével és javításával foglalkozó iparos.

Könyvet nyert: Balogh Kitty (Péterfalva), Szanyi Katalin (Nagydobrony), Tar Renáta (Szernye), Tibor Nikolett (Beregújfalu), Zájác Andrea (Tarnóc).

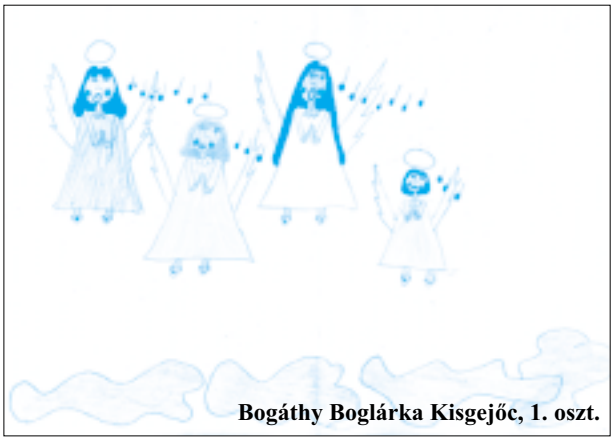

Bogáthy Boglárka Kisgejőc, 1. oszt.

17. oldal. A hangyák azért gyűjtenek egész nap ennivalót, hogy elláthassák élelemmel azokat a társaikat, akik odabent dolgoznak. A hangyaállam minden egyes tagjának megvan a maga feladata.

A sorsolás Aranyosi Adriennek (Jánosi), Bimba Katalinnak (Szernye), Csatáry Andreának (Bátyú) és Estók Nellynek (Bótrágy) kedvezett.

20. oldal. A húsvéti korbácsolás termékenységvarázsló célzatú népszokás. Vidékünkön nem ismert, a Dunántúlon azonban általánosan elterjedt húsvéti szokás. A legények húsvét hétfőjén megcsapkodják a lányokat a négyszögűre font korbáccsal, a *sibával,* közben ezt mondogatják:

Keléses ne légy,
Bolhásos ne légy,
Esztendőre frissebb légy!

A lányok a sibára szalagot kötnek. A Bakonyban ugyancsak húsvét hétfőjén járnak korbácsolni, a Felvidéken pedig a lányok korbácsolják meg a locsolódó legényeket. Itt *suprikálásnak* nevezik.

Sajnos egyetlen jó válasz sem érkezett.

21. oldal. Bátorsággal kapcsolatos közmondás: Bátraké a szerencse! Aki mer, az nyer! Nem kell a bátornak biztatás! Jobb egy merész száz félénknél!

Írószert nyert: Demjén Diána (Bátyú), Jánki Zoltán (Tiszakeresztúr), Kun Viktória (Beregsom).

29. oldal. Bohócparádé: a 3. és 13. bohóc egyforma.

Logikai játék:

Virágének: Zöld pántlika könnyű gúnya.

Kakukktojás: Kongó, pásztortáska, bocskor.

Ismered a fákat?: Segesvár, Petőfi.

Könyvet kap: Bogáthy Emese (Kisgejőc), Csopály Mihály (Nagybégány), Demjén Olga (Bátyú), Héder Katalin (Tiszakeresztúr), Kirlik Natália (Palló). A Bótrágyi Általános Iskola hetedikesei, akik közösen fejtették meg a feladatokat, egy-egy Irka-noteszt nyertek.

Kérések, kívánságok rovata

1. Jelenjen meg többször, több rajzzal az Irka.

2. Külföldi gyerekek címeit is közöljék a *Levelezni szeretnének* rovatban.

3. Jó lenne, ha újra lenne Szíves Oldal.

Szabó Éva, 7. oszt. Dercen

Mi is szeretnénk többször megjelenni... Gyerekrajzokra gondolsz vagy arra, hogy több illusztráció legyen a lapban? Külföldi gyerekek címét csak akkor közölhetjük, ha ők kérik ezt.

Szívesen indítjuk újra Szíves Oldalunkat, ha megírjátok „Szíves-gondjaitokat", hisz azt a rovatot mindig közösen szerkesztettük! Látod, mennyi ♥.

1. Lehetne újra Ismered .....-t? feladvány költőkről, írókról?

2. Szeretném, ha az Irka a tavaszi számokban több olyan verset jelentetne meg, amely segítségünkre lenne egy anyák napi ünnepi műsor összeállításában

Szanyi Katalin, Nagydobrony.

Az első kívánságodra a válasz: lehetne! Örülünk, hogy szereted az irodalmat, figyeld a karácsonyi Irkát! Az anyák napi ünnepi műsor összeállításával kapcsolatban azt tanácsoljuk, hogy vegyétek elő a régi májusi Irkákat, s használjátok fel ne csak a verseket, hanem az ünnephez illő elbeszéléseket, meséket is. (Pl. Irka 2000/2. 2.,3., 13. oldal).

1. Szeretném, ha a Számforgó rovatban 7-8. osztályos gyerekek számára is lennének kérdések, s a földrajzzal kapcsolatos feladatok is helyet kapnának a lapban.

Fábián Zoltán, Tiszakeresztúr

Kérésednek nemcsak azért örülünk, mert szereted a logikai fejtőrőket, hanem azért is, mert bizonyítod, hogy lapunkat nem csupán a kisiskolások olvassák. Nem te vagy az egyetlen, aki ezt kéri. Kívánságotokat fontolóra vesszük, s minden bizonnyal teljesítjük. Ez vonatkozik másik kérésedre is.

Levelezni szeretnének. Ki ír nekem?

Szabó Éva (Munkácsi járás, Dercen, Forrás u. 57.) 12 éves, barna hajú, zöld szemű. Szeret zongorázni, olvasni, rejtvényt fejteni, kedveli a különböző versenyeket.

Orosz Melinda (Nagyszőlősi járás, Tiszakeresztúr, Petőfi u. 23.) 14 éves. Hobbija a biciklizés, magnózás. Posztert és szalvétát gyűjt.

Zájác Andrea (Ungvári járás, Tarnóc, Határőr u.19.) 11 éves. Hobbija a tánc, szereti a zenét, a cicákat, szeret biciklizni.

Bocskai Ildikó (Beregszászi járás, 90221 Kispapi, Határőr u. 23.) 12 éves. Hobbija az olvasás, a rajzolás, a festés; szereti az állatokat.

Kódus Erzsébet (Beregszászi járás, 90220 Beregsom, Gagarin u. 1/b) 11 éves. Hobbija a rejtvényfejtés és a kerékpározás.

Baksa Katalin (Beregszászi járás, 90221 Csonkapapi, Ivókút u. 52.) 12 éves. Kedvenc állata a cica. Szeret olvasni, táncolni, gyűjti a képeslapokat.

Fejes Beáta (Beregszászi járás, 90221 Csonkapapi, Fő u. 251.) 12 éves. Szereti az állatokat, hobbija a zenehallgatás, festés, olvasás. Levélpapírokat és levonókat gyűjt.

Bodor Timea (Ungvári járás, 89433 Rát, Arany János u. 103.) 10 éves, hobbija a magnózás, zongorázás, a tánc, a teniszezés és asztaliteniszezés.

Mészár Anita (Munkácsi járás, 89620 Beregrákos, Barátság u. 10.) 12 éves. Hobbija a zenehallgatás, dobozokat és szalvétákat gyűjt, valamint a sztárok fotóit.

Demjén Izabella (Ungvári járás, 89433 Nagyrát, Arany János u.45.) 7. osztályos. Szereti a zenét, hobbija a tánc, az állatok gondozása és a sport.

E számunk játékaival az esős őszi délutánokra kínálunk vidám, unaloműző időtöltést.

Mire jó?

(Gárdonyi Géza elbeszélése)

A háznál sok vendég volt. A gyerekek a rossz idő miatt nem mehettek ki játszani. Kérték a nagyapót, hogy mondjon nekik valami jó játékot.

– Hányan vagytok? – kérdezte nagyapó.

– Tizenketten.

Nagyapó adott nekik tizenkét kis papirosszeletet. Egyik írjon egy kérdést a papirosára, a szomszédja pedig arra a kérdésre írjon feleletet a maga papirosára. A kérdés azzal kezdődjék: „Mire jó?”

Az írás hamar megtörtént. A gyerekek fel is olvasták. Ez volt a hat kérdés és a hat felelet:

1. Mire jó az éjszaka?
Arra, hogy aludjunk.
2. Mire jó a könyv?
Arra, hogy olvassunk belőle.
3. Mire jó a rétes?
Arra, hogy megegyük.
4. Mire jó a rét?
Arra, hogy sétáljunk rajta.
5. Mire jó a köpönyeg?
Arra, hogy beletakarózzunk.
6. Mire jó a cipő?
Arra, hogy a lábunkra húzzuk.

– No, most keverjétek össze a cédulákat. Akinél kérdés van, kérdezzen. Akinél hozzá legközelebb felelet van, az olvassa rá a feleletet.

No, lett aztán sok nevetés, mikor a kérdések és feleletek így találkoztak:

1. Mire jó a rétes?
Arra, hogy a lábunkra húzzuk.
2. Mire jó a könyv?
Arra, hogy aludjunk.
3. Mire jó a köpönyeg?
Arra, hogy sétáljunk rajta.
4. Mire jó az éjszaka?
Arra, hogy beletakarózzunk.
5. Mire jó a cipő?
Arra, hogy megegyük.
6. Mire jó a rét?
Arra, hogy olvassunk belőle.

Ahányszor másképp álltak a gyerekek, annyiféleképpen keveredett a kérdés a felelettel.

Próbáljátok meg ti is ezt a játékot, de más kérdésekkel és más feleletekkel is!

Mondatbővítés

A kiolvasással kijelölt kezdő játékos egy tetszés szerinti egyszerű, rövid mondatot mond. Ezt a többieknek sorban egy-egy szóval (mondatrésszel) ki kell bővíteniük. Minden következőnek meg kell ismételnie az eddigi mondatot, miközben kibővíti.

Aki eltéveszti, kiesik. Nem baj, ha erőltetetten, mókásan alakul a felduzzasztott mondat. Az győz, aki utoljára hibátlanul mondta.

Őszi hangulat

Ha helyes sorrendbe rakjátok a megfelelő felhőket, a betűket összeolvasva egy közismert vers kezdősorát kapjátok. Írjátok meg a vers címét és a költő nevét is!

Cirmos cica, haj!

A két vidám cirmos csak látszólag teljesen egyforma. Ha ugyanis alaposan szemügyre veszitek őket, kilenc különbséget fedezhettek fel képeik között. Melyek ezek, és hol rejtőznek?

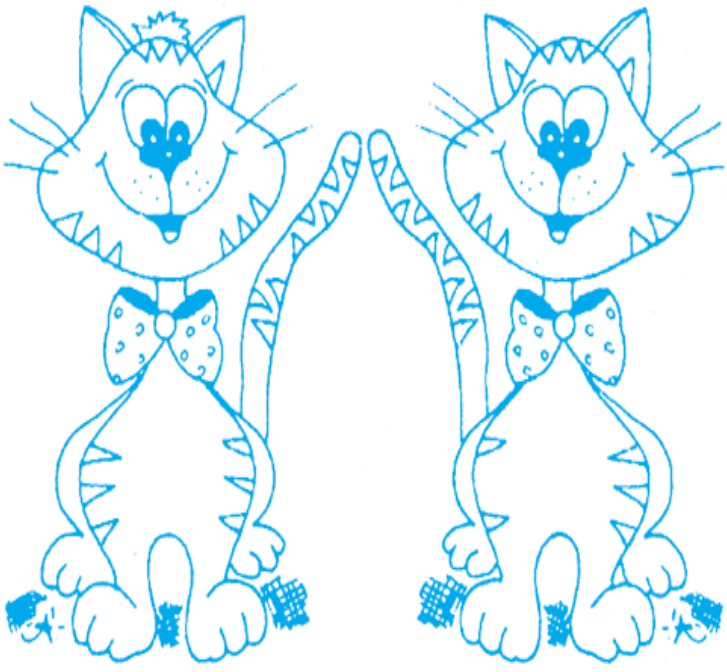

Nem mindegy!

Nem mindegy, hogy egybeírjuk vagy külön a szókapcsolatokat! Alkossatok mondatokat a következő szavakkal!

sötét kamra
sötétkamra

felső kabát
felsőkabát

félsziget
fél sziget

jószívű
jó szívű

régmúlt
rég múlt

NEVEK

Ha az ábra vízszintes soraiba az alább felsorolt neveket olyan sorrendben írod be, hogy a kiemelt átlóban egy hatodik név alakuljon ki – akkor jól dolgoztál!

ESZTI MÁRTA REZSŐ ANCSA JÓSKA

1				
2				
3				
4				
5				

Nyelvi játék

A kötőjellel elválasztott szópároknál az első szó végére, valamint a második szó elejére azonos szótagot kell keresnetek, hogy értelmes szót kapjatok.

A három különböző szótagból egy szín állítható össze megfejtésül.

CSIP❑❑ – ❑❑RÉK
KE○○ – ○○JES
HI✧✧ – ✧✧VE

Beküldési határidő
2001. november 1.

Tündérujjak

Őszi játékok

A természet tele van játékalapanyaggal. Különösen gazdag az őszi kínálat. Megértek a termések: a makk, a dió, a mákbuga, a kecskerágó, a gesztenye, a díszтök, a kukorica csuhéja, bajusza, a tarkabab és sok-sok játékkészítésre alkalmas bogyó: kökény, csipkebogyó, berkenye, homoktövis, fekete bodza; a szalmavirág, sóvirág, cickafark, vasvirág. No és a különböző formájú és színű őszi levelek!

Ha ősszel „bespeizoltok”, vagyis sok mindent összegyűjtetek, gondosan tároljátok a „kincseket”, egész télen van miből játékot, ajándékot, asztali vagy fali díszt készítenetek. Íme néhány ötlet:

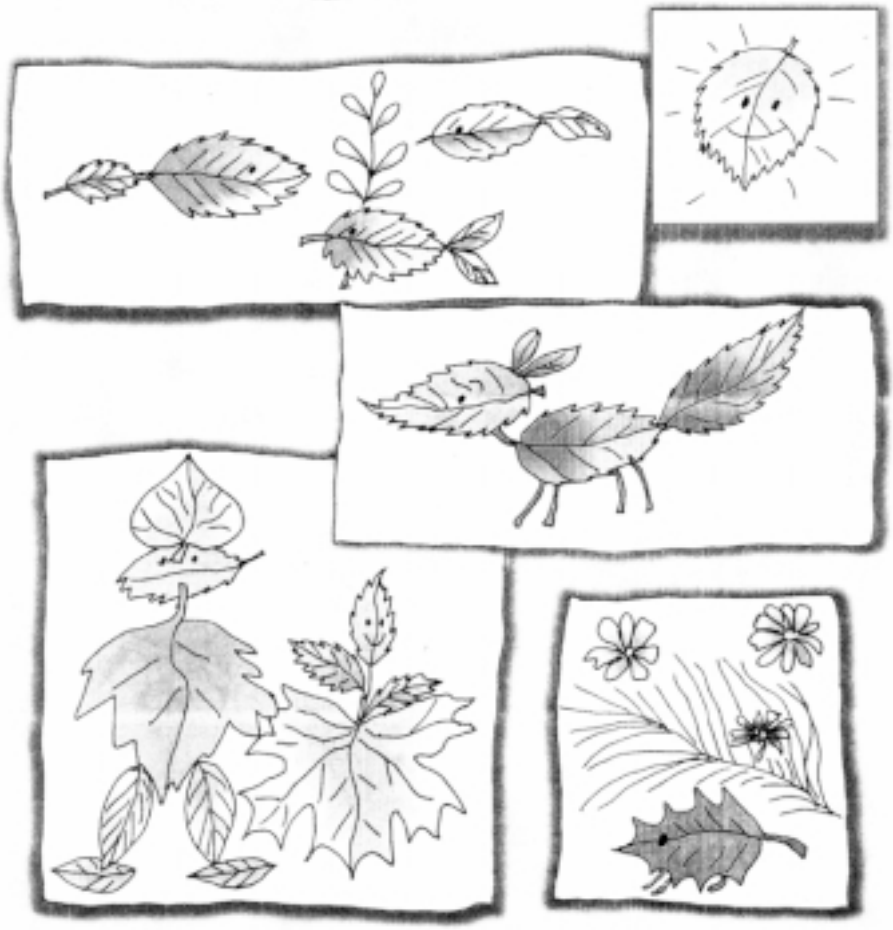

DONGICSÉLŐ
ÓVODÁSOK MELLÉKLETE/SZERKESZTI GABODA ÉVA
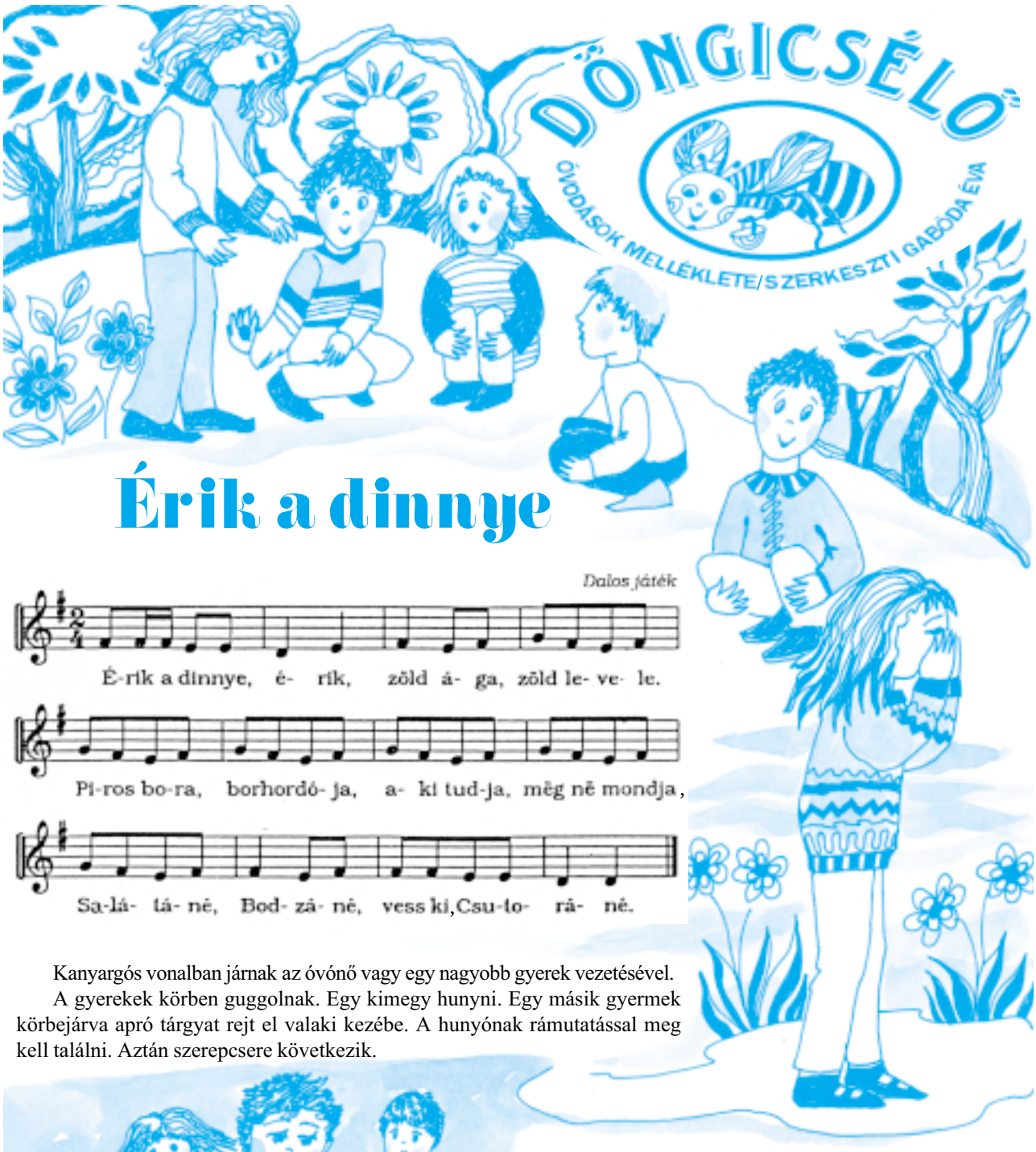
Érik a dinnye

Dalos játék

Kanyargós vonalban járnak az óvónő vagy egy nagyobb gyerek vezetésével.

A gyerekek körben guggolnak. Egy kimegy hunyni. Egy másik gyermek körbejárva apró tárgyat rejt el valaki kezébe. A hunyónak rámutatással meg kell találni. Aztán szerepcsere következik.

Gyere, Kati, táncolni!

Egy kisgyerek leguggol, a felnőtt vagy a nagyobb gyermek elébe áll, megfogja a guggoló kezét s mondja:

– Gyere, Kati, táncolni!

– Nem megyek, mert nem tudok – felel a kicsi.

Erre az álló megfogja a guggoló kezét, s úgy guggolva körbeforgatja, ezt mondogatva:

Ugy-e, Kati, hogy tudol.

Mégis mindig hazudol.

Rögtönzött dallamra is mondogathatjuk. Többször ismételjük.

A medve és a macska

(Népmese)

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon, még az Óperenciás-tengeren is túl, élt egy medve. Összetalálkozott egy macskával, s azt mondta neki:

– Hallod-e, te macska! Egyezkedjünk össze, s csináljunk egy házat ketten.

Jól van, összeegyezkedtek, építettek az erdőben egy házat, ketten laktak a medvével, beszélgettek, nem unatkoztak. Egyszer ősz lett, s azt mondja a medve:

– Hallod-e, te macska, nemsokára tél lesz. Valami ennivalót kellene szerezni.

– Jól van – helyeselt a macska.

Elmentek hát a boltba, vettek egy nagy bödönt, aztán elmentek az erdőbe, s a bödönt telerakták mézzel. Aztán megint elmentek, vettek egy másik bödönt, s azt pedig telerakták zsírral, és feltették a háznak a padlására. Nagy tél lett. Fújt a szél, cudar hideg volt. A medve lefeküdt és aludt, mert télen, tudjátok, a medvék alusznak. A medve nem evett, mert aludt, de a macska erősen megéhezett. Hogy tudjon felmenni a padlásra, hogy lop abból a zsírból vagy mézből egy kicsit? Csendesen kinyitotta az ajtót, akart lopózkodni. A medve felébredt, s rámordult:

– Hová mész, macska?

– Jaj, jaj, képzeld el, itt volt egy egérke, s meghívott keresztelőbe. Mondta, hogy született neki egy kisbabája. Én leszek a keresztapja.

– Jól van, csak menjél – hagyta rá a medve.

No, a macska kilopózkodott, s felment a padlásra. Megette a zsírnak negyedrészét, a méznek egy negyedrészét, aztán lesomfordált. Kérdi a medve:

– Na, hazajöttél a keresztelőből?

– Hazajöttem.

– Aztán mi a neve a kisegérkének?

– Negyedecske.

– Jaj, még ilyen nevet sohasem hallottam. Negyedecske!

Eltelt egy darab idő, két-három nap, a macska újra éhes lett. Hogy tudjon felmenni a padlásra egy kicsi ennivalót lopni? Csendesen kinyitotta az ajtót, hogy kiosonjon, de a medve felébredt:

– Hová mész, macska?

– Jaj, jaj, megint itt volt egy kisegér, meghívott keresztelőre, született egy kisbabájuk, és én leszek a keresztapja.

– Menjél csak – dörmögte a medve.

Elment a macska, megette felét a zsírnak és a méznek, utána visszasurrant, de a medve megint faggatni kezdte:

– Hazajöttél a keresztelőből?

– Hazajöttem.

– Mi a neve a kisbabának?

– Felecske.

– Jaj, még ilyet sohasem hallottam. Negyedecske! Felecske!

Na, megint eltelt két-három nap, a macska gyomra megint megkordult. Amíg a medve aludt, csendesen megint kinyitotta az ajtót, ki akart lopakodni. A medve felébredt:

– Hová mész, macska?

– Képzeld el, újra meghívtak keresztelőbe, megint született egy kisegérke, én leszek a keresztapja.

– Menjél csak.

A macska szaladt föl a padlásra, mind egy falásig megette a mézet és a zsírt, még a bödönt is kinyalta. Lejött, felébredt a medve:

– Na, te macska, megkereszteltétek-e?

– Meg hát.

– Mi a neve?

– Semmi sincs.

– Hogy milyen furcsa nevek vannak! – csodálkozott a medve. – Semmi sincs, Felecske, Negyedecske!

Hát egyszer csak tavasz lett. Felkelt a medve. Lesoványodott. Igen éhes volt.

– Nem baj – nyalta meg a szája szélét –, van nekünk a padláson zsírunk, van nekünk mézünk, sütünk palacsintát, mézet teszünk bele. Jó mézes palacsintát eszünk. Menj csak fel, macska, hozd le azt a két bödönt!

–Jaj, én úgy szédülök! – tettette magát a macska. Pedig a macskák nem szédülnek. Igaz-e? De hazudott.

– Na, jól van, felmegyek én – legyintett a medve.

Elvánszorgott a padlásra, nézi a bödönöket, hát azok bizony üresen tátongtak.

Na, megállj, te gonosz macska! Megetted a zsírt, megetted a mézet, azt mondtad, hogy Negyedecske, Felecske, Semmi sincs. Amíg én aludtam, addig te belakmároztál.

A macska tagadta rettentően:

– Tudod mit, medve koma, feküdjünk ki a napra, s akinek a szőrén kijön a zsír meg a méz, az ette meg.

Hát kifeküdtek a napra, a medve elaludt. A macska meg sem állt a padlásig, és a bödönt még jobban kikotorta, s bekente vele a medve szőrét.

Egyszer felébred a medve, nézi, csupa mézes a szőre.

– Hát én ettem volna meg? – csodálkozott szörnyen.

A macska meg egy jó nagyot kacagott, s elfutott az erdőbe. Szegény medve még most is él, és hitetlenkedve csóválja a fejét, ha ugyan el nem pusztult azóta.

Itt a vége, fuss el véle!

Nyármarasztaló

Szól a rigó: de jó,
Érik a dió,
millió,
millió!
Útra kel a fecske,
Jajgat a fürjecske:
pitypalatty,
pitypalatty,
nyár, nyár,
itt maradj!

(Csanádi Imre)

Kellene kis kert

Kellene kis kert, bő-termő,
Léc-kapuján kis réz-csengő.
Kellene még
Két fakerék,
S egy taligát rá föltennék.

(Weöres Sándor)

Dióbél bácsi

Ki lakik a
dióhéjban?
Nem lakhat ott bárki,
csak Dióbél bácsi.
Ha rácsapsz a dióhéjra,
kinyílik a csontkapuja,
és cammogva előmászik
vén Dióbél bácsi –
csak a szádat
tátsd ki!

(Csoóri Sándor)

Alma

Érik az alma,
hajlik a gallya,
fűre hajlik, mint egy sátor,
sok édes almától.

Szedjük, kapjuk,
habosra harapjuk –,
a többivel mi legyen?
Holnapra hagyjuk.

(Csanádi Imre)

POCAKBABA

Ennek a babának az elkészítésénél egyetlen öltést sem kell varrni. Ha már egyet elkészítettünk, akár egész sorozatot is gyárthatunk.

Anyagszükséglet: rossz zokni, sárgaborsó vagy kukorica, fonal.

Elkészítése: Levágjuk a zokni szárát, a végét elkötjük, aztán kifordítjuk. Beleszórjuk a sárgaborsót, és elkötjük. Újra borsót szórunk bele, de kevesebbet, mint az előbb, mert ez lesz a feje. Végül összekötjük, ragaszthatunk rá szemet, szájat – és máris kész a pocakbaba. Különböző mesefigurákat készíthetünk így, és kezdődhet a bábozás!

Ötletek pocakbabák sorozatgyártásához:

Mit vegyek fel?

Ősz van, hűvösek a reggelek, sokszor szemerkél az eső is. A kis Berci óvodába indul, de nem tudja, mit is vegyen fel, hogy az évszaknak megfelelően legyen felöltözve. Te mit adnál rá? Válaszd ki azokat a ruhadarabokat, amelyekbe te is szívesen belebújnál egy esős őszi napon, illetve azt a kelléket, amit magaddal vinnél!

IRKA-ÓRAREND

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

Az órarendet ismert
székely varrottas minta,
a *fenyőgallyas* egy motívuma díszíti.